

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Praeceptorium divinae legis, sive Expositio decalogi

Nider, Johannes

**[Basel], nicht nach 26. Sept. 1473 oder: um 1470 oder: nicht nach
1474**

Sequitur nonum preceptum Non concupisces uxorem proximi tui

[urn:nbn:de:bsz:31-316100](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316100)

illo cui? oppositū magis cre-
dit q̄ aliud. iurās etiā de illo
s̄ quo simplicit̄ ē dubi? id est
nō maḡ assentit vni p̄ti q̄z al-
teri peccat mortalit̄ qz addu-
cit deū tāqz in testem istū? qd̄
neutro mō ē sibi certū qd̄ de-
bet esse certū. p̄t enim p̄iuriū
esse absqz mēiri puta si aliq̄s
simpliciter dubitās iurat p̄ti
s̄ q̄ dubitat quā forte dicēdo
nō mētiret̄ qz nō habz oppo-
situm in mēte. aut saltē i aliq̄
casū vbi iurās tenet̄ esse certū
p̄ierat si non ē ibi certū? et tū
si illud assereret sine iuramēto
credēs illū pl? qz oppositū n̄
mētiret̄ piculolū ē ergo fre-
quēt̄ h̄re iuramenta in ore qz
i multis smōibz sine iuramēto
nec peccat qz vbi addito iur-
tamento peccat qz n̄ ḡuit si fiat
ex deliberacōe p̄p̄ qd̄ ē vtile il-
lud cōsiliū Mat̄. v. sit sermo
vel ter est ē. nō nō h̄c de sco.

Sequitur nonū p̄ceptum
Non concupisces vxore
proximi tui.

Receptū nonū Nō
cupisces vxorem
pximi tui. exo. xx
a deu. v. h̄ manda-
to a sequētī h̄ i seip̄o ordiat̄
a i affectibz S; qz sciēcia seu
noticia p̄cedit affectū a carē

cia sciēcie necessarior̄ q̄ vca-
tur ignōtia causa est multoꝝ
p̄coꝝ. Idcirco p̄mo dicēda
sūt de ignōtia tria p̄ncipali-
ter. p̄mo qd̄ sit a qd̄ scire tene-
mur. et quottuplex ē. secundo
quā est p̄m. quā auget vel di-
minuit p̄m. tercio quā piculo-
sa sit ignōtia. Quātū ad
primū notādū qz necessarium
ē de ignōtia tractare qz ignō-
tancia ē quāqz p̄m mortale. et
scire ē p̄sequēs in precepto
patz p̄ illud mat̄. xxv. Esuri-
ui et nō deditis m̄ māducare
Et statī dicēt h̄c vbi vidim?
te Esuriētē q̄si dicerēt. Igno-
rauim? te pascere in paup̄ibz
sed x̄ps dicet. qz diu n̄ fecistis
vni de minoribz istis nec in fe-
cistis et iterum discedite a me
maledicti in ignē eternū Idē
patz. i. cor. xxi. Ignōtis ig-
notabit̄ sed q̄ ignōtatur a dō
est priuatus signo caritatis. a
damnatur cū fatuis v̄ginibz
quibz x̄ps clausit iā ianuā di-
cēs nescio v̄s Idēco orat̄ p̄s.
delicta iuueturis mee a ignō-
tacias meas ne memineris. se-
cūdo notādū qz ignōtia q̄ est
p̄m est p̄uaco scie debite quā
qz p̄t h̄re et scire tenetur. s; z
quā p̄t h̄re qz si est impossibi-
lis: excusat qz inuincibilis. s; z
debite qz si non cadit sub d̄bi-
to: nō ē p̄m Tercō notādū ē

q̄ ex debito tenet̄ diuſi diuerſa ſcire. ſūt aut̄ ſeptē q̄ quilibet aduſt̄ ſcire tenetur aut̄ op̄a dare ad talia addiſcēdū. P̄ria tria ſunt t̄x̄. c̄ca d̄ decē p̄ceptis. P̄rio quilibet tenet̄ ſcire credēda que in ſymbolo tenet̄ et docentur de quibz p̄mo p̄ceptū dictū eſt. ca. ij. Secūdo deſiderāda q̄ de orōne d̄nica eciaꝫ in primo p̄cepto dicta ſunt. Tercio opanda q̄ docet̄ h̄ies leges. Eſt enim h̄o ſb̄ triplici lege. ſc̄z ſb̄ lege nature. dina et ſb̄ poſitiua. Lex nature nihil aliud eſt q̄ lumē intellectus nob̄ infulū a deo p̄ q̄d̄ cognoſcim̄ q̄d̄ vitare. q̄d̄ v̄e agere debeam̄. Et h̄ac dedit nob̄ deꝫ i creatōe a q̄ multi p̄ ignorantiam ſe excuſari putāt vnde p̄a. Multi dicunt quis ondit nob̄ bona. R̄ndit dauid. ſignatū eſt ſup̄ nos lumē vult̄ tui d̄ne. h̄ec lex in oibus eſt. Tu de ſ paganis et xp̄ianis. Et i clamat ad talia et ſimilia q̄ vultis ſup̄. ſm̄ racōem rectā; ut faciāt vob̄ ſup̄. ex debito h̄o m̄ies eadē facite eis. et q̄ n̄ vultis ſup̄. ſm̄ racōne rectā vob̄ fieri ſup̄. i debite alijs ne faciatis ome bonū eſt faciēs nullū malū eſt faciēs et ſilia d̄ q̄b̄ ro. ij. gētes q̄ legē ſup̄. ſcriptā n̄ h̄nt naturalit̄ ea q̄ legis ſunt faciūt h̄uioi legem nō h̄ntes

ip̄i ſibi ſūt lex. q̄ ondit̄ op̄. legis ſcriptū i cordibz ſuis teſtimoniū reddēte illis cōſciencia ip̄oz. ſc̄do eſt quilibet ſub lege dina q̄ tradit̄ in ſcripturis ſaceris. noui teſtām̄ti p̄cipue in e q̄ ſūme necēariū eſt ſcire decē p̄cepta. ad que ſcienda ut dicit Cancellariꝫ in triptito tenet̄ quilibet p̄ ſe v̄l p̄ aliū talē diligēciā apponere pro ſuauacōe vite ſp̄ualis quā pro vite corp̄ali ſuſtētacōe poneret et eo maiore q̄ immortal̄ aia eſt p̄ſtāciōi corp̄e. racō eſt q̄ ſine p̄ceptoz noticiā nullus conuēnter p̄cauitare p̄t aut̄ ab eis reſurgere. h̄oꝝ enī ignorantia ex deſiderio proueniēs n̄ excuſat ſi accuſat et odēnat Tercō quilibz h̄o eſt ſb̄ lege poſitiua eccl̄ie v̄n t̄x̄. i. m̄j. di. xl. ar. vltio di. Eccl̄ie p̄ceptū habet eadē vim obligādi ſic d̄nū p̄ceptū. v̄n luce. x. qui vos audit me audit et qui vos ſpernit me ſpernit. Talis lex pronūciat̄ i prochoijs die d̄nico. d̄ ieiunādo. feſtiuādo. et exōnicatos vitādo Itē i die palmar̄ quādo iudicat̄ quis non debeat commūicare.

Dubitatur h̄ic vtz leges d̄ h̄uane ip̄onāt h̄oꝝ neceſſitatē q̄ntū ad for̄ ſcie ſiue ſint iuſte ſiue iniuſte R̄ndet t̄x̄. i. ij. q. xcvi. ar. m̄j. leges impoſite h̄uānit̄ v̄l ſūt iuſte v̄l iniuſte

si q̄dem iuste sint. habent vim obligādi in foro cōscie a lege eterna a q̄ deriuātur. vñ puer viij. p me reges regnāt et legū cōditores iusta decernunt. Dicūt autē leges iuste. et ex fine qñ scz ordiantur ad bonum cōmūe. et ex autoritate qñ scz lex data nō excedit potestātē ferētis. et ex forma qñ fm eq̄ litatē p̄pōsitis imponūt s̄bditis onera ad bonū cōmūe. Cū enī vn? hō sit ps multitudis q̄libz homo hōcipm quod ē et qd̄ habet ē multitudis sicut et q̄libz ps est id quod est totius. vñ et natura aliq̄s detrimentū ī fert p̄tī vt soluet totū. Et fm hōc leges huiōi onera p̄pōsitanabiliter ferenda imponēt iuste sūt et obligāt in foro cōscie et sūt leges legales In iuste autē sūt leges dupliciter vno mō p̄ cōtrarietātē ad bonū hūanū. ecōtrario p̄dictis. scz vel ex fine. sicut cū aliquis p̄sides leges ipōnit onerosas s̄bditis non p̄tinēt ad vtilitātē cōmūem. s̄ magis ad p̄paz cupiditātē aut gloriā. vñ etiā ex auiditate sic cū aliq̄s legē fert vltra cōmissam sibi autoritātē siue potestātē. vel etiā ex forma. puta cū ineq̄lit onera multitudis dispensant. etiā si ordinentur ad bonum cōmune Et huiōi sūt maḡ violētē q̄z

leges Tales nō obligāt in foro cōscie. nisi fōte p̄pter vitā dū scādaliū vel turbacōez p̄pē qd̄ etiam homo iuri suo cedere debet. fm illud. math. v. Qui te āgariaueit mille passus vade cū eo alia duo et q̄ abstulit tibi tunicā. da ei et palliū. Alio mō leges p̄t esse iniuste p̄ cōtrarietātē ad bonū dīnū. sic leges tirānoꝝ inducēt ad ydolatriā. vel qd̄libet aliud qd̄ ē cōtra legē dīnā. Et tales nullo licet obseruare. Quia sicut dicit. act. nñ. obedire oportet dō magis qm hōibz hōc t̄ho Sed q̄lit peccant leges ini q̄s statuētēs s̄n. rap. in sūma Qui cōdūt leges iniq̄s vñ statuatōtra legē dei vñ cōtra libtātē ecclesiasticā vt solēt facere pleriq̄ p̄ncipes et cōuitates circa vsuras soluēdas vel nō r̄p̄tēdas corā iudice ecclesiastico. et multa alia eq̄pollēcia. ipso iure nō valēt leges siue cōtē maiorē. scilicet deū. s̄ facientes igitur et cōsentiētēs peccāt mortalit̄ et heredes eoz n̄ destruant. nulla cōsuetudine obstante. ymo n̄ āmoiti tales leges obmiserit. excōicati sūt Item q̄ dānificati sūt occasione taliū legū tenētur statuētēs et heredes eoz ad r̄stitutōnē Tenentur etiā in solibz. q̄ induxerūt p̄ncipem ad cōndndum tales

F

leges Ite oēs obſuātes pec-
cāt mōtalit̄ a tenēt ad r̄stitu-
cōem oim eoz q̄ taliū legū oc-
caſiōe lucrati ſūt hxc d̄ ſū. iob.
8. li. ij. Quāto ſcire tenēt ſin-
guli hōies di. th. j. ij. q. lxxvij
ar. ij. ea q̄ ad eoz ſtatū p̄t̄-
nēt v̄l officiū. ut religioſus ea
q̄ ſūt r̄ligiōis. ſac̄dos. ep̄s. iu-
dex. ſcabinus. artifex. mechāi-
cus. a ſiles ea q̄ ad eoz offici-
um p̄t̄nēt ſine quoz ſciēcia n̄
p̄t̄ q̄lq̄ debitū actū exercere.
b Quāto q̄libz ſcire tenēt ali-
q̄liē tpe q̄ vult eukaiſtiā reci-
pe. an ſit ſine p̄cōo mōtalit̄ v̄l
n̄ q̄a alias indigne māducās
ſibi iudicium manducat et bi-
bit. de q̄ ſciēcia loquit̄ ap̄ls
j. cor. xi. Probet autem ſeipm
hō. a ſic d̄ pane illo edat idēſt
examinet p̄ diſcuſſionē cōſciē-
ciam ſuā. que q̄liē fieri opteat
habet ſup̄. iij. p̄cepto de cōmu-
nionē Et ut cancellarius dicit
tractatu de pollucōe noctur-
na. ſufficit talis cōtudo q̄lem
in materia morali cōſueuimus
expetere q̄ cōtudo vocat̄ mo-
ralis ſiue civilis Et ad hāc cer-
titudinē mōtalē ſufficit ut plu-
rimū q̄ ſi hō accedēs ad miſſa;
celebrādā diſcuſſerit cōſciēciā
ſuā ſic feciſſet p̄ magna relu-
ciādā. aut incomodo graui de-
uitando. Et q̄ nō ſit ſibi cōſci-
us poſt hāc diſcuſſiōez de p̄cōo

mōtali. aut de p̄poſito p̄cōo
dimōtaliē Qd̄ iſup nō noſcat
ſe aliq̄d impedimētum legitti-
mū p̄ ex cōmūnicōez aut irre-
gulairatē h̄re hxc ille. ad idēz
trahit idēz tres regulas i ſuo
triptito q̄s habes ſup̄ de ſacra-
m̄to penitēcie Sexto q̄libz i
tenetur ſcire b̄nficia māifeſta
ſibi a b̄nficōre ſuo ipta. q̄
alias viciū in ḡtitudinis incur-
rit. vbi p̄mo notādū q̄ optet
p̄ virtutē ḡtitudinis b̄nficiē
ti aliq̄d retribuere. q̄d fieri ne-
q̄t n̄ b̄nficiū agnoſcatur ut p̄-
bat th. in. iij. di. xxij. Et. r. z.
q. cvj. a ſeq̄nti. q̄ q̄uis iſte q̄
donat liberalit̄ nō intendat de-
bitōrē conſtituere illum cui ḡ-
tis dōat debito civili ſeu lega-
li videlicet ut pacto firmet̄ q̄
tātū p̄ tātō tribuat. t̄n cōſti-
tuit eū debitōrē debito mōtali
ſeu honeſtatis q̄ ad virtutē ḡ-
titudinis p̄tinet r̄tribucō q̄ fit
ex ſolo debito honeſtatis quā
ſc̄z aliq̄s ſpōte fac̄ et. Sc̄do
notādū q̄ tres ſūt gradus nō
dico ſpēs ḡtitudinis. Primus ē
q̄ hō b̄nficiū acceptū r̄cogno-
ſcat Secūdus q̄ laudat a gr̄as
agat. Tercius q̄ r̄tribuat p̄ lo-
cū a tpe ſm ſuam facultatem
Sed dubitat̄ vtz q̄s plus
teneat̄ ad ḡtes reddēdas ſo-
penitēs q̄z inocēs Rn. th. i. iij.
di. xxij. et. r. z. vbi p̄us. gr̄arū

actō respicit et q̄ntitatē doni
 ⁊ modū gratuite daconis. Et
 ex vtroq; mēsurā recipit q̄ tā
 maiori dono q̄m maḡ gr̄tis da
 to maior gr̄az actio debetur
 Considerādo ergo quātitatem
 doni. sic innocēs magis tenet̄
 Tū q̄ maius donū ei datur vi
 dlicet innocēcia q̄m sit restitu
 cō iusticie. Tum etiam q̄ maḡ
 gis cōtinuatur gr̄a in eo ne ca
 dat ceteris parib; absolute lo
 quēdo de primo dicit. Aug. 2.
 ij. ofel. Quis hominum cogi
 tans suam infirmitatem au
 det viribus suis attribuere ca
 sitatem atq; innocēcia suā
 vt minus amet te. quasi inim̄
 fuerit ei necessaria mia tua do
 nans peccata ouerfis ad te. ⁊
 subdit. Et iō tātūdem ymo ā
 plius te diligat q̄ p̄ quē me
 videt tātis p̄cōz meoz lang
 uorib; exui. p̄ eū si videt tāti
 p̄cōz lāguorib; n̄ iplica. ⁊ de
 scō dicit ibidē. gr̄e tue depu
 to et m̄ie tue. q̄ peccata mea
 tāq̄m glaciē soluisi. gr̄e tue
 s̄puto et q̄cūq; non feci mala
 Quid ei nō facere potui et oia
 m̄ dimissa esse fateor. ⁊ q̄ mea
 sponte feci mala. et que te du
 ce non feci. Alio p̄t dicit maiō
 gr̄a q̄ magis datur gratis. ⁊
 fm̄ h̄ magis tenet̄ ad gr̄az a
 ctios p̄mitēs q̄m innocēs. q̄a
 maḡ gr̄tis dat̄ id q̄ ei dat̄ a

deo Cū ei digu? eēt pena: da
 tur ei gr̄a. et sic licet illū donū
 q̄s dat̄ i nocēti sit absolute cōsi
 dratū mai? tū donū q̄s dat̄ p̄i
 tēti ē mai? i opacōe ad ip̄m. si
 cut etiā puū donū paup̄i da
 tum ei ē maius q̄m diuiti mag
 nū. Et q̄a act? cca singularia
 sunt in h̄is q̄ agenda sūt ma
 gis cōsiderat̄ q̄s hic ē. vel nunc
 tale. q̄m quod ē simpliciter ta
 le vt dicit pl̄us. ij. et h̄. de ro
 lūtario et inuolūtario. Vñ lu.
 vij. Cui plus dimittitur. plus
 diligit Tercō notādū. q̄ m̄
 tis tenemur grati esse. Aliq̄ p̄
 dcāz retribuōne. Primo dō
 Secūdo parētib;. Tercō p̄la
 tis sp̄ualis. Quarto p̄latis tē
 poralib;. Qūto alijs q̄ nob̄ bñ
 fecerūt. Et int̄ p̄fatos q̄tuor
 adhuc sūt nouē genera hom̄ q̄
 bus posset videri q̄ beneficia
 eis essent totaliter s̄trahēda
 et tū sūt eis cōmūicāda in p̄te
 vel in toto. Primo q̄ dāt cum
 otumelia ⁊ tarditate vel cū tri
 sticia. nā boni ai est vt magis
 attēdat q̄s ad bonum q̄m ad
 malū. Et idō si aliq̄s beneficiū
 dedit nō eo modo q̄ debuit nō
 oino debet recipiēs a gr̄az ac
 ctione cessare. minustū q̄m si
 mō s̄bito p̄stitisset. q̄ vt sen.
 dicit li. ij. de bñficijs. Multū
 celeritas fecit. multum abstu
 lit mora. Secundo de istis qui

aliq̄ bñficia dāt p̄p̄e suā utilit̄
 tatē de q̄bus dicit sene. li. vj. de
 bñficijs mlt̄ū interest vtz ali
 q̄s bñficiū nob̄ det sua cā. an
 sua a nra. ille q̄ totū ad se spe
 ctat et nob̄ p̄dast q̄ alie sibi
 p̄dasse nō p̄t eo loco in hñdū
 vidē q̄ q̄ pecoi suo pabulū p̄
 spicit. si me i cōsorcū admisit.
 si duos cogitavit. i ḡtus sū et
 iustus nisi gaudeo hoc illi p̄
 fuisse q̄ p̄derat m. sūme ma
 lignitatis ē nō vcare bñfici
 um n̄ q̄ dātem aliq̄ i cōmodo
 afficit Tercō de istis q̄bus nō ē
 necessariū ut eis aliq̄ det ut
 diuitibus Rñ. fm sene. li. ij. de
 bñficijs q̄ q̄ntūcūq̄ quis fe
 lix sit tñ p̄t sibi fieri rēcōp̄saz
 ois bñficij p̄ exhibitiōem reue
 rencie a hōris. vñ di. phs. viij
 ethi. q̄ sup̄excellēti q̄dē d̄bet
 fieri hōris r̄tribucō. idigēti au
 tē r̄tribucō lucri. et. v. li. di. se
 ne. reddē possum? felicibz fi
 dele cōsiliū. assiduā ouersacōez
 fmonē cōmunē et sine adulacō
 ne iocūdū. Etia qui grat? be
 neficiū accipit ut di. libro. ij.
 Primam eius p̄sionem soluit
 q̄m ḡte autē ad nos beneficia
 puenerit iudicē? effusis affe
 ctibz q̄ nō ipso tm̄ audiēte s̄
 vbiq̄ testemur hoc ille Quar
 to de p̄ccoribz Naz si iste qui
 beneficium dedit i pei? muta
 tus est. debet tamen sibi fieri

rēcōp̄sacō fm statū istū? ut scz
 ad v̄tutē r̄ducat. si sit possibi
 le si aut sit insanabilis p̄p̄e mali
 ciā. tūc alit̄ est effectus q̄m p̄
 us erat. et iō nō debet ei rēcōp̄
 sacō bñficij sic p̄? Attamē q̄n
 tumcūq̄ fieri p̄t salua honesta
 te mēoria debet haberi p̄stini
 bñficij ut p̄t p̄ phm. ix. et h̄
 Sexto de suis resp̄cū dñoz.
 Rñ. sene. li. ij. de bñficijs. quā
 diu su? prestat q̄d a seruo exi
 gi solet. misteriu est. vbi plus
 q̄m a suo necē ē: bñficiū ē. a iō
 seruis vlt̄ d̄bitū faciētibz gra
 tia sūt hñda Septimo de i m
 ḡtis vbi distinguēdū est. nā
 i ingrato duo p̄sanda sūt Pri
 mo q̄dē q̄ dign? sit ip̄e pati a
 sic cū ē q̄ meret̄ bñficij s̄bē
 ctōem. Alio? cōsiderādū ē q̄d
 opteat. s. beneficiū facē p̄rio
 nā q̄ nō d̄z esse facilē ad i ḡtū
 dinez iudicādā. q̄ frequēt ali
 q̄s ut di. sene. q̄ nō reddit: n̄ sp̄
 i ḡtus ē. q̄ fōte nō occurrit ei
 facultas Aut debita oportui
 tas reddēdi Secūdo debz ten
 dere ad hoc q̄ d̄ i ḡto ḡtū fa
 ciat. q̄d si n̄ p̄t p̄rio bñficiō fa
 cere. forte faciet secūdo. vñ d̄
 luce. vj. Altissim? benignus ē
 sup̄ i ḡratos a malos. si vero
 ex bñficijs multiplicatis i ḡra
 titudinē augeat a p̄ior fiat.
 debz a beneficiorum exhibitiō
 ne cessare. Octauo de isto cui

bñficiū impensū inutile forz
 aut nocuū si sibi fieret. Rñd
 Recōpēsacō bñficiū precipue
 pēdet ex affectu. Et iō eo mō
 debet fieri recōpēsacō. q̄ mag
 sit vtilis. si tñ postea p eiꝛ incu
 riā in dānū ipiꝛ vtatur nō ipu
 tatur recōpensanti. sed quid si
 quis iuuat aliū peccādo. tenet
 ne grat? esse. Rñ. flo. gratitu
 do respicit bñficiū. Ille aut q̄
 alicui auxiliat ad peccandum
 nō ofert bñficiū s̄ magis no
 cumētum. et iō nō debetur ei ḡ
 ciaz actio n̄ forte ppter volū
 tatem si sit deceptus dū credi
 dit adiuuare ad bonū et adiu
 uit ad peccādū. s̄ tūc n̄ debet
 recōpēsacō tal vt adiuuet ad
 peccādū. qz hoc nō esset recō
 pensare bonū s̄ malū q̄s contrari
 atur gratitudini. Nonno an si
 bi quis debeat bñficiū p̄stare
 Rñ. q̄ respectu sui nō ē p̄pe
 bñficiū s̄ methaphoꝛice Inqñ
 tū vicz s̄ in plōm. v. et h. acci
 piunt diuerse ptes lvis si ē di
 uerse p̄sone. vñ miserere aīme
 n̄ tue placēs deo. eccl. xxx. Quā
 to notādū q̄ multi sūt ḡd? in
 gratitudis. Prim? in eo q̄ n̄ re
 tribuit bñficiū acceptū opere
 aliquali. Secundus in eo qui
 retribuit bñficio mala. Terciz
 in eo qui dissimulat q̄si non de
 monstrās se bñficiū accepisse
 vt verbo nō ḡtes referēs nec

laudās. Quart? in eo q̄ bñfi
 ciū vitupat. Quintus in eo q̄
 nō recognoscit siue p obliuio
 nē siue quocūq; alio mō. Intelli
 ge nō q̄dā s̄ obliuione que p
 ueit ex naturali defectu. qz il
 la nō ē p̄em. quia non s̄biacet
 volūate. sed s̄ illa q̄ ex negli
 gencia puenit. De q̄ sene. in
 de beneficijs. apparet illum n̄
 sepe de reddēdo cogitasse. cui
 obtegit obliuio. hic quītus ḡ
 dus respectu p̄cedēciū est ḡ
 uillim?. Sext? ē in eo qui bñ
 ficiū q̄si maleficiū reputat.
 primi duo opponuntur. tercō
 gradui gratitudis supra reci
 tato. medij duo secūdo. et vlti
 mi duo p̄mo. Est alius mod?
 ingratitudinis improprie dēe
 qñ quis bñficiū recipit et ig
 norat q̄s dedit. non enī tal p̄ce
 cat nec ingt? ē si bñficiū nō re
 cōpēsat. dūmodo sit patus bñ
 ficiū recom̄pensare si noscat
 Est aut laudabile qñq; vt ille
 cui datur bñficiū ignorz q̄s
 p̄stet. Tum ppter imanis glie
 vitacōem. sicut beat? nicola?
 aurū in domū vicini sui furtim
 picies qz vitare voluit huānū
 fauorē. Tū etiā qz i h̄ ipō am
 pli? bñficiū s̄cīt qz cōsulit ve
 cūdie ei? q̄ bñficiū accipit. Iō
 sen. ij. de bñficijs interdū qui
 iuuatur fallēdus ē ut habeat
 nec a quo cepit sciat. Quinto

notā d' q' i' g' titu' aliq' n' ē p' c' m
mōtale. vñ. ij. t' h' i. n' j. pentib' o
ñ obediēto' i' g' ti scelesti. ē ecia
aliq' u' i' a' l' e. nā vt t' h' o. v' sup' d'
q' c' v' n' j. In g' t' d' r' aliq' s' dupl' r'
vno' p' solā obmissiōez. puta
q' n' r' cōg' scit l' n' laudat l' n' re
tribuit vices p' b' n' f' i' o' accepto.
et h' n' ē s' p' mortale q' d' b' i' t' u' g'
titudis ē vt sup' d' c' m' ē vt l' o' eti
am liberalit' tribuat ad q' d' n' te
net' Et i' o' si illud p' termittit n'
peccat mortaliē. ē t' n' p' c' m' u' i'
ale q' h' p' u' e' i' t' ex negligēcia
q' d' a' m' aut ex aliq' d' i' s' p' o' s' i' t' i' o' n' e
h' o' i' s' ad v' t' u' t' ē p' t' t' n' c' t' i' n' g' ē q'
etiā talis ingratitudo sit p' c' m'
mortale vel p' p' t' e' r' i' o' r' e' m'
c' o' t' e' m' p' t' u' m' vel etiā p' p' t' e' r' c' o' d' i' c' o' n' e'
nē ei' q' d' s' u' b' t' r' a' h' i' t' b' n' f' i' c' o' q' d'
ex necessitate ei' debet' siue sim
pliciter. siue in aliquo necessi
tatis casu. Alio modo dicitur
aliq' s' i' n' g' r' a' t' u' s' q' r' non solum p'
termittit implere gratitudis
debitū. sed etiā c' o' t' r' a' r' i' u' m' eius a
git. et h' etiā s' i' m' c' o' d' i' c' o' e' m' eius
q' d' agit. quādoq' ē peccatum
mortale q' n' c' o' u' e' n' i' a' l' e. sciendū
t' n' q' i' n' g' r' a' t' i' t' u' d' o' q' p' u' e' n' i' t' ex
peccato mortali h' p' f' e' c' t' a' i' n'
g' r' a' t' i' t' u' d' i' s' r' o' e' z' Illa v' o' q' p' u' e' i' t'
ex p' c' o' u' i' a' l' i' i' p' f' e' c' a' z' Nec oia
ab i' n' i' c' o' illi' m' a' t' e' r' i' e' d' e' g' r' a' t' i' t' u'
dine sunt d' m' e' t' e' t' h' o. v' b' i' p' u' s

Capitulum secūdum

Optimo d' q' libet scire a
aliq' l' i' e' suas i' f' i' r' m' i' t' a' z'
tes et miseras. q' r' ali
as sup' b' i' r' z' vñ b' n' f' i' c' o' e' x' x' v' i' j'
sup' cap' s' t' e' o' absq' sui cog' c' o' s'
saluāi p' t' d' q' n' i' m' i' z' n' r' salutis
humilitas oritur et timor d' n' i'
q' et i' p' e' s' i' c' i' n' i' c' i' u' ē sapie' ita et
salutis nemo dico absq' illa co
gnicōne saluat'. q' t' n' etatē h' z'
et facultatē cog' scendi q' d' p' p'
ter puulos loquor. et p' p' t' f' a' z'
tuos quoz alia ē r' a' o'. Quid si
ignoras d' u' poterit ne spes eē
salutis. nec hoc quidē nec ei eū
potes amare quē nescias aut
habere quē nō amaueris No
ueris p' i' d' e' te ut d' u' timeas no
ueris i' p' m' vt e' q' i' p' m' diligas
In altero i' n' i' c' i' a' r' i' s' ad sapiēci
am In altero a' c' o' s' u' m' a' r' i' s' q' r' i'
icum sapie timor d' n' i' a' pleni
tudo legis ē caritas Tam er
g' o' v' t' r' a' q' i' g' n' o' r' a' c' i' a' c' a' u' e' d' a' ē
tibi quoniā sine timoē a' amoē
dei saluus eē n' potes. Et quē
admodū ex noticia tui ueniet
inte timō d' i' At; ex d' i' noticia
dei i' n' d' e' amor. sic ecōtario de
ignotācia tui sup' b' i' a' . et de dei
ignotācia desperacō. tui g' i' g'
notācia a' d' i' maxie fugiēda ē
hec de h' r' n' . Ad cognoscēdū
aut se notāda sūt tria princi
palit'. Primo q' n' t' i' s' i' n' t' d' e' f' e' c' t' z'
n' r' i' . Secūdo cur tā d' i' f' f' i' c' i' l' e' s' i' t'
h' u' i' l' i' a' ē se. Tercō. quō sub oib'

nos debem? huilitare Quātū
ad primū notāda sūt tria. Pri
mo de ātereditib? peccā actua
lis maliciā Secūdo d ipō pec
cato Tercō de cōsequētib? mal
De primo adūte q? p mū nrm
fūdamētum ē nichilitas et ua
nitas ex pte nra Quia sic cor
p? nostrz habet p rem et m rez
Sic et aia similit p rem et ma
trem quodānō habet. In aia
eni duo sūt vic; ea q sūt bona
et pfectōis et illa a solo deo
p re emanauerūt Et ea q sūt
impfectōis et illa a mre nra
q ē nichilitas pueiunt d vt
q d ioh .j. Oia p ipsū facta
sunt. et sine ipō factū ē nichil
Primū ē dei. non nostri nisi in
qntum deus dedit. fm illud ia
cobi .j. Omne datū optimū et
omne bonū pfectū d sursum ē d
scēdēs a p re luminū. volūtaie
enim genuit nos verbo verita
tis vt sim? in ciū aliq? creatu
re eius. vñ viilb. parisi. li. suo
de aia. Et mgr li. de caus. Et
alb. sup eodē probāt pmo de
mōstrant q? cū de? sit sol? vn?
et vnicus fōs essendi bōitatis
scie potēcie et similitū pfecti
onū Idcirco nullibi alias inue
nitur in qcūq? creatura esse. bo
nū. virtus. scia. et talia huiōi
nisi a pmo fōte habeat. vñ di
cit saluator. nemo bon? nisi so
l? dūs. vñ creature omēs sūt

solū cannalia qdā p qad nos
fluūt dīna dona Exēplū d vni
co fōte mūdi exīte. null? tūc
aqm hēret nisi de isto fōte. ali
ud exēplū ē de sole q ē fōs lu
minis. Aer igit nō illuiat sed
lumē defert. Aliud exēplū.
de vnicō diuite. oibus exītib?
miseris p tūc nullus diuitias
haberet. nisi ab eo q p nūcios
bona dirigeret. vñ ap? .j. thi.
j. regi seculoz immōtali iuisi
bili soli deo honor gloria. Exē
plū similit de vnicō sapiēte po
tes applicare. fm vic; nichil
ē p cise nrm cū omnib? iperfec
tōibus nichilum sequenti bō
Et ē fm tlo. p mū fūdamētum
oim nraz opacōnū inqntū sūt
ipfecte et deficiētes et mon
struose ut pbat dūs alb in li.
suo de causis. h ps. vidit cum
ait. Ego aut tāquā nichilū ā
te te. verūtū vniūsa vaitas d
nis hō viuēs. h ex p t? ē sapiēs
tissim? salomō. cui? p mū v bū
li. eccīas. ē illd. Vaitas vanita
tū et oia vaitas sup. sūt. ecce
mī. h qd de bonis a deo ser. scie
deludit in vlt? vbo eius dē libri
finē loquēdi omēs parit audi
am? Deū time. et mādata ei?
obserua. hoc ē. omis hōmo Cū
eta que fiunt. adducet in iudi
cium p omi ērato siue bonū sit
siue malum Vbi notandum
q? vbi cūq? nos inspiciunt. tūc

reperim? nos nichil esse In no-
bis enim quicquid considerare possu-
mus uic; fieri. esse. cogitare.
uelle. et operari. cum proficere. Quo-
rum nullum est ex nobis. in quantum aliquid
boni tibi est sed in quantum defectus tuo
si tibi aliquid est. de fieri per primo
mo ro: viij. vanitati creatura
subiecta est. unde creare diffi-
nitur per aliquid et nichilo facere
de secundo uic; esse. gal. vi. qui
se existimat aliquid esse cum nihil sit
ipse se seducit. Et secundum gre. Om-
nis creatura in quolibet instanti in
nichilo decenter nisi manu dei sub-
sistet; psal. xl. omnes gentes que
si non sint sic sunt coram deo et que
nichilum et inane reputate sunt
ei. et tertio uic; cogitare. in cor.
iij. non sumus sufficientes cogita-
re aliquid a nobis quasi ex nobis. de
quarto et quinto scilicet uelle et profice-
re. phil. ij. deus operatur in nobis
uelle et proficere. psal. xxvi. omnia ei
opera nostra operatus est domine. Et si
uelle habemus? tam ro. vij. dicitur
uelle adiacet in proficere autem
bonum non inuenio. de facere per io.
xv. sine me nihil potestis facere.
Ex quo per primo quod per nichilo
nostri saluamur psal. lv. pro
nullo saluos facies illos nec de-
sperare debemus. quia. in cor. iij.
fiduciam tantam habemus per christum
ad deum non quod sufficientes sumus
cogitare aliquid a nobis quasi ex no-
bis. sed sufficientia nostra ex

deo est Et plena est scriptura
quod in deo spem ponamus. unde
osee. xij. perditionis tua israel
ex te tantummodo in me auxilium
tuum Ad idem psal. iob. xv. ego
sicut uitis uera. et pater meus agri-
cola est. et per pauca. uos pal-
mites. quoniam manus in me et ego
in eo hic fert fructum multum
quia sine me nichil potestis fa-
cere. Siquis in me non manserit.
mittetur foras sicut palmes
et arefcet. hec duo uic; cog-
nicio sui et dei sunt cause. uere
deuotionis secundum thomam.
Iterum uere humilitatis. hec que
cumque frequenter cogitaret. et
nichilo nostri omnia uicia facili-
ter uitaret. quid enim superbi-
ret qui nihil habet nisi nichil. quod
auare cuperet cuius omnia bona
sunt dei. quid uoluptati operam-
daret. qui se per peccata in nichilo
tendere crederet secundum augustinum
quando irasceret. quod deum iuste
permittere omnia credit. et se reum
cognoscit quid denique torpescit
bit qui se omnibus bonis priuatum
credit. sed notandum est valde quod
modicum proficit talia solo intel-
lectu cognoscere uic; imper-
fectiones et mala nostra nisi etiam
uoluntatem moueamus ad contemptum
nostri. et ad deum per gratiam adiutorio
recurramus cum gemitu et ad humilia-
tionis signa et opera operari. demus.
Secundo humiliari et scire debemus

q̄ totalit̄ in p̄cō originali in
 vtero aiati fuim? et nati. Est
 aut̄ p̄ctm originale carencia
 originalit̄ iustitie cū debito ha
 bēdi eā v̄l equalēs vic̄z gr̄az
 q̄ p̄cō originali sic ificiam̄. nā
 adam et eua i paradiso positi
 a deo receperūt donū originalis
 iusticie p̄ se et suis posteris iu
 re hereditario: sub tali pacto
 ut si obediētes dō essent i suis
 mādat̄is etiā postei idē donū
 haberēt. Si nō: tūc ipsi et here
 des dono originalit̄ iusticie pri
 uati eēt p̄petuo nisi dei filius
 recuperar̄. Quia iusticia origina
 li p̄mi p̄ntes et nos fuissē?
 immunēs a culpa. virtutib?
 decorati. dō lete fuiētes. sine
 fame et siti et bruta nob̄ obe
 dissent. nihil nob̄ nocuissent
 et eādē sine mōtis pena i celū.
 trāslati fuissē?. S; heu hoc
 donū ip̄i p̄didērūt p̄thoplasti
 et nos eoz filij nati eodē dono
 carem? Et idcirco sc̄dm aplm
 Oēs nascimur filij ire et miserie
 et sic aiām nō dū nati. Tercō
 hūiliari debem? p̄p̄t̄ fomitem
 contractū p̄ originale p̄ctm. q̄ fo
 mes ē q̄dā adhuc relicta i fe
 ctio oia mēbra corp̄is et anie
 inclinās ad vicia et a v̄tutib?
 r̄trahēs nō tū ē fames iste pec
 catū q̄ originale p̄ctm p̄ bap
 tismi sacramentū xp̄i passione
 coop̄ate deletū ē. sed est q̄dā

debilitas relicta in hōie. hōie
 etiā iā sanato. sicut reliq̄e fe
 bris febre cessante manēt i ar
 tubis. ab expedito motu retra
 hētes et i mercia q̄ndā inclinā
 tes corp̄? sanatū hoc xp̄us in
 parola tāgit luce. x. vbi dicit̄
 Homo q̄dā descēdebat ab ie
 rusalem in iericho id ē de p̄adi
 so in terram iumentorum. q̄ in
 cidit in latrones id ē sualu de
 monū. q̄ spoliauerūt eū sup̄.
 gratuitis vic̄z iusticia origina
 lique q̄tuor aie potēcias p̄fe
 cit. volūtatem iusticia Intelle
 ctū prudēcia. irascibile fōtū
 die. et cōcupiscibile t̄p̄cia. et
 plagis ip̄oitis sup̄. natūalib?
 dōis vulneratis abierūt semiu
 uo relicto. vbi s̄m hēdā. et tho
 i. 2. q. lxxxv. q̄tuor p̄ncipalia
 vulnera q̄libet aia in originali
 p̄cō mō contract. sc̄z maliciā in
 volūtate Ignoraciā in intellectu.
 Infirmitatē in irascibili. et itē
 p̄ciā in cōcupiscibili. Per iusti
 ciā enī originalē p̄fecte rō in
 feriores aie vires cōtinebat. et
 ipsa rō a deo p̄ficiēbat. ei sub
 iecta hoc aut̄ originalis iusti
 cia s̄tracta ē p̄ p̄ctm p̄i hōis
 Primo sibi. deinde oib? ad fi
 lijs. et ideo omnes vires aie
 manent quodammodo p̄prio
 ordine destitute. quo ordināt̄
 naturaliter ad virtutes p̄e
 fatas et ad alias. Ip̄a autem

destitucō nature vulneracō dicitur
 e. De secūdo vic; de ipso pccō i
 se a i p̄m̄qs effc̄ib; sciēdū p̄o
 q̄ pccare v̄l p̄m̄ habere est
 de se malū a turpe et ido a rōe
 rcā nullo mō eligibile velle ei
 pccare fm̄ ansel. cur dicitur hō ē i
 finite fugibile cuilibet cature
 racōnali. s̄ ad hūc sensū q̄ ifi
 nitū malū p̄q̄ntificū q̄ boīs cō
 sequēdis v̄l malis effugiēdis
 nūq̄ dicitur eligi v̄l acceptai nec
 rōnabiliē p̄t fieri v̄l omitti tā
 imēsa aut fugibilitas p̄i sur
 git ex eo tū q̄ malū d̄ se tū ex
 imēsa ilhonorabilitate si i et p̄
 oib; r̄b; hōrādi. tū etiā ex idis
 p̄sabili d̄bito n̄ro a obligacō
 ne ad ei; hōrē. p̄m̄ siq̄dē ē dei
 ilhōrācō. et r̄spcū tal̄ ifinite fu
 gibilitat̄ oia p̄cā sūt eq̄ fugi
 bilia. n̄ tū oia p̄cā sūt eq̄ ma
 la seu ḡuia: q̄ mortale ē ḡui;?
 v̄xiali. malicia ei p̄i attēdit
 p̄es hitū itēhorē volūtatis a
 d̄tēpt; d̄leacōemq̄ v̄l diffi
 cultatē. et laborē quē h̄m; i o
 p̄ib; q̄b; dicitur ilhōrācō. Quia fm̄
 hec spoliā m̄ d̄is affligim̄ pe
 nis a i natuālib; vulneram̄ et
 ledim̄. sc̄do malicia p̄i p̄z ex
 eo q̄ illd̄ dicitur sapiētissim; maxi
 me odit p̄mo nec dyabolū nec
 p̄cōrē odit n̄ p̄p̄ p̄m̄. v̄n̄ sa. ij
 n̄l. odit h̄i eoz q̄ fecit h̄i. et q̄d̄ a
 pli; ē dicitur nullū tā bonū h̄z ami
 cū. q̄n̄ si pccet efficitur sibi ad

mortē inimic; ut p̄z de angelis
 pccatibus q̄i natuālib; erāt
 pulch̄rima ps m̄di. a i petro
 eū negāte. et q̄d̄ maximū vidz
 vt p̄m̄ occidret dicitur filiū suū
 voluit occidi p̄sa. liij. p̄p̄ scel;
 populi mei ego percussit eū. dicitur
 igit; p̄c̄m̄ q̄i iratū constituit et
 furibūd; fm̄ illd̄ ps d̄ne ne i fu
 rore tuo āguas me. tercō p̄z
 p̄i malicia i eo q̄ n̄l p̄t nocere
 h̄i n̄ p̄m̄ fm̄ illd̄ q̄d̄ cait eccl̄ia
 nulla nocebit adūstas si nul
 la d̄net̄ iniquitas ro. viij. scim;
 q̄m̄ diligētib; d̄i oia coopan
 tur i bonū. dyabol; ei si n̄ p̄c
 cam; tēptādo nobis fm̄ bern
 Coronas eterna; fabricat hō
 inimic; p̄sequēdo nos pūgat
 a adūsa cūc̄ t̄v̄tutib; roborat
 De. iij. vic; d̄ noauit; a effc̄i f
 bo p̄i no. q̄. xij. mala ifert. q̄
 mala dicitur ex mag; boitate a cai
 tate ē ḡ a nos odiauit ut visis
 tot malis ad eū r̄deam;. Exē
 pli grā Ite p̄r maxie ouicere
 tur filiū diligere. q̄ p̄curaret
 vt ab eo fugiētē filiū null; b̄n̄
 s̄ q̄lib; male tractar; ad finē
 illū ut ad p̄rē redir; p̄m̄um
 malū ē q̄aia p̄z pulch̄rima oī
 um caturaz ifra āgelū macu
 las tot per p̄m̄ d̄trahit quot
 p̄cā omittit vt declaratur fm̄
 thomam. i. ij. questioe. octua
 gesimasexta. Sicut enim i cō
 poralibus macula dicitur quādo

aliquod corp⁹ nitidū vel pul-
cherrū pdit nitore ex cōtactu
alteri⁹ corp⁹. sic vestis. aut
argētū. et similia. Sic i spūa
libus etiā fit macula. qz aīma
duplicē nitore habz. vnū ex r̄
fulgēcia lumis natūalis racio
nis p quā dirigit i suis acti-
b⁹. Aliū ex r̄fulgēcia dīmi lu-
minis scz sapiēcie et gracie p
quā hō pficit ad bñ et decēter
agēdū. est aut quidā cōtact⁹
inherere aliq⁹ reb⁹ p amorē
Cū igit hō peccat inherz aliq
b⁹ r̄bus contra lumē racōis et
dīne legis. vñ ipm detrimētū
nitōis ex tali cōtactu pueni-
ens macula aīe methaphōice
dicit vñ etiā de salomōe dicit
dedisti maculā in gloriā tuā.
et epl. v. Viri diligite vxō-
res v̄ras sicut xp̄s dilexit ec-
clesiā et semetipm tradidit p
ea ut illā sanctificaz mūdās
eā lauacro aque i v̄bo vite vt
exhiberz sibi glōiosam ecciāz
nō hñtem maculā neqz rugā.
Sūt aut triplice⁹ macule pcā
cōcomitātes. Et q̄libet istarū
multiplex. p̄ma macula ē pua-
cio nitōis aīe. secūda disposi-
cōis relicte p pcā. terciā vō ē
cōsuetudo peccandi inducta.
g Secūdū malum pcī est qd
tollit vitā aīe. scz deū et grāz
et denudat vestib⁹ vtutū infu-
saz. scz. vii. donis spū sancti.

tribus virtutibus theologis
et infusis cardinalibus et morali-
bus characteres aīe vacuos fa-
cit. vtutū acq̄sitaz habitus
palliat. vñ apoc. xvi. beat⁹ q
custodit vestimēta sua ne nu-
d⁹ abulet. Math. xxij. de ve-
ste nupciali ibid. Terci⁹ effec-
tus pcī ē qz r̄atū q̄s incurrit id
ē obligacōem ad penā. vna ē
eēncialit pc̄m sequēs vicz re-
morius cōsciēcie h̄ vñ in morte
et postea d̄ q̄ aug. i. ofes. Iusti-
fi dñe et ita fcm est ut pcā sit
sibi oīs anim⁹ iordimatus. Et
itez verte et reuerte oīa in la-
tus et i tergū et oīa inq̄tudo
tu solus r̄quies Alia pena est
aut eterna i inferno. aut pur-
gatori⁹ pena acerbissima. aut
hic p̄itēs vita p opa dura. et
sic sūt q̄druplices pene et car-
ceres in q̄b⁹ pc̄m punit vicz
cōscia. mūd⁹. ifern⁹. et purga-
toriū. nā scz pl̄m culpe reor-
dināt p penas. Quart⁹ effec-
tus est qz pcā minuūt inclina-
cionē ad virtutes et p̄mptifi-
cāt ad vicia filia et alia. Et q̄
tuō vulneā aīe p oīgiale pc̄m
cōtracta āpliat. et dilatat ac-
tuale pc̄m. i q̄ntū vicz rō p pc̄z
ebetat. p̄cipue in agendis. et
volūtas idurat ad bonū et dif-
ficultat bñ agēdi accrescit q̄
ad irascibilē. et cōcupiscēcia ma-
gis exardescit in cōcupiscibili

vñ fm gre. p̄cm qđ p p̄niam
 nō diluit mox suo p̄dē i aliis
 trahit. exēplū in dauid q̄ visu
 p̄mo peccauit. secūdo volunta
 te. terco ope adulteriū p̄etra
 uit. quarto homicidiū cōmittēdo
 et p̄ illis diuisis modis. palliā
 do. ij. Re. xj. silr d̄ fr̄ibz Iosep
 gen̄. xxxvij. sic enī auis alis
 agguatis p lapidē vel aliis cō
 tinue ad yma descēdit et debi
 litatur. sic et aia p̄cō grauata
 Quintus effectus p̄cī ē q̄ alia
 dimissa redire facit taliter q̄
 p̄p̄t̄ in ḡtitudinē semp sequēs
 p̄ctm ḡui? ē vt; math̄. xvij.
 In seruo cui debitū dimissum
 reuocatū est nō intelligas q̄
 eas nūo peccata redeāt s̄ sp̄e
 h vt d̄cm est Sextus effec
 tus ē q̄ facit suū dyaboli cui?
 mācipiū ē quodlibet peccatū.
 vñ ioh̄. viij. om̄is q̄ facit p̄cm
 seruus ē peccati. Et sic tollit
 libertatem q̄ filiū dei sum? fm il
 lud ioh̄. j. Dedit eis pt̄tē fili
 os dei fieri. Nā fm v̄ba c̄sti io
 his. viij. cū filios nos liberaue
 rit. i. lib̄tauit. vere liberi sum?
 q̄ fm apl̄m. empti sum? p̄cō
 magno Et. ij. pe. ij. a q̄ q̄s sup
 at? ē eius seru? ē. sed a demōe
 vincim? p̄ p̄ctm ḡ et. Septi?
 effectus ē q̄ p̄cm faciētī maxi
 ma gaudia aufert et p̄mia. vi
 delict celū et btitudinē ange
 loū et scōrū societate et filia.

vñ math̄. xxv. Veite b̄ndicti
 patris mei possidete pat̄r̄ vob̄
 regnū a cōstitucōe mūdi. Et e
 conūso. discēdite a me malebi
 cti i ignē eternū q̄ pat? ē dya
 blo lo et aglis ei? q̄re q̄ dimise
 rūt bona facere vt; ibidē. quid
 ergo de malefaciētibus erit.

Octauus effectus p̄ p̄cm me
 ritū et augmētū futuroz bono
 rū minuit. q̄ in eo q̄ venialit̄
 vel mortaliē peccam? n̄l mere
 mur. s̄ demerem? penas Non?
 effectus q̄ nocet corpi q̄ p̄p̄t̄
 p̄ca multi corpaliē ifirmātur.
 j. cor. xj. Ideo m̄c̄ vos multi in
 firmi. et imbellices et dormiūt
 multi q̄ sc̄z irreuerēt cōmūca
 bāt. et ioh̄. v. d̄i ifirmo xxxvij
 ānos iacētī et c̄ca pisciam cura
 to. ecce san? f̄cūs es iā noli p̄c̄
 cāe ne aliq̄d tibi d̄teiz otigat
 vicz i signū q̄ ifirm? f̄cūs fu
 it p̄p̄t̄ p̄c̄z. vñ exē d̄ p̄c̄i. et r̄mis
 d̄i. Districte p̄cipi? medicis
 corpum. ut cū eos ad ifirmos
 vocai otigēt. ip̄os an̄ oia mo
 ueāt et inducāt vt medicos ad
 uocēt aiaz vt postq̄z f̄ueit ifir
 mo de sp̄uali salute p̄uisū ad
 corp̄is medicie r̄mediū salub̄
 us p̄cedat ut cā cessante cesset
 effectus vbi dicit glo. h̄stie.
 Ex quo dicit precipim? necē
 tate importat. et transgressor
 peccat mortaliter. Decim? ē
 q̄ ecclesiā suffragiis spoliāt

que faceret interi q̄ peccat a
aias similiē a peccatē p̄uat bo
no ope. oēs ei aie hic et i pur
gatorio cū p̄s. orare debēt di
cēte. p̄ticipē me fac de? oium
timēciū te a custodiēciū man
data tua Vndecimus p̄m te
sihs assimilāt q̄ p̄s. hō cū i ho
nore eēt nō intellexit opat? ē
iumentis insipientibz et. p̄cōz
eni racōe n̄ recte vitur discre
te bonū eligēdo. ad teriā incli
natur terrena amādo. ad celū
nō exigitur dīna cōtemplādo.
impetu ire fertur a carnali cō
cupiscēcia. Duodecim? aiām
quā d̄? creauit a dōrauit pul
chritudine a sanissimā fec̄ atz
post angelū oim creaturaz p̄
fec̄tissimā. p̄m deturbat. ifir
mat. et in piculosissimo statu
oīq̄ p̄puit vnd̄ aīa peccatrix.
d̄p̄ngi a p̄maginari p̄t velut
virgo vel feia q̄ esset inflata
per supbiā. vulnerata p̄ aua
riciā. p̄dropica per luxuriam
fetida. p̄ gulā. febricitans p̄
irā. itoxicata p̄ inuidiā. oibus
membris cōfracta p̄ accidiam
hec ceca est per ignoranciam
surda p̄ in deuocōem. muta p̄
recte locucōis carenciā. nuda
p̄ v̄tutū carēciā hec sedz sup
vacuo a n̄lo i cuius dorso fert
corpus qd̄ cōrūp̄itur a eā ag
guat. s̄b ei? pedibz infirm? in
quē p̄t cadere. quā circūdant

hostes innumerabiles Int? vi
cia et cōcupiscie. ext? demoia.
et circūq̄ p̄ mūd? Que videns
apls ad 20. vii. exclamauit di
Infelix ego hō q̄s me lib̄ auit
de corpe mōtis hui? grā d̄i p̄
ih̄sū x̄p̄m d̄m n̄m. Quo k
ad sc̄dm cur tā difficile sit ad
huilitatē perueire cū tñ tota
n̄ra natuā ad illd̄ inclinare vi
deat d̄ q̄ v̄turin? tractatu.
de huilitate tres causas assignat.
p̄mo illd̄ cōtingit ex p̄p̄a ar
duitate Quia v̄t? q̄nto ē ma
gis ardua et p̄fecta: tāto ce
teris p̄ibz ē iaccessibilior n̄ris
viribz. a tāto optz cū maiori
conatu assurgere ad eā. secun
do ex forti ipullu a multa ap
petibilitate sui cōtrarij v̄lxm̄
ter radicata i natuā racōnali
q̄ n̄ ē plena s̄ vacua dō a p̄ cō
sequēs ē inflata a plena v̄eto
satisfiacōne sui ip̄i? alitudo
ei p̄tātis a p̄fidēcie a singula
ris p̄cellēcie a nulli s̄besse nul
liusq̄ legibz coartari. s̄ i oibz
p̄p̄riā volūtātē seq̄. hec se ex
hibēt mētali vt qd̄dā d̄mū eē
a posse et ut qd̄dā q̄si gloria d̄i
et ideo ē difficilimū radices su
p̄bie i tali medullit? ibibitas
a se eradicatē Tercō ex eo q̄ cō
tēpt? tui p̄fert quādā p̄magi
nē ieffabil̄ mortis ānichilacō
nis a ānullacōis et ibo grādē
sui cōtēptū hōr̄z hō sicut sui

annihilacōem. tū ei se sentit
 hō esse et viuere in cordibz alio
 rū qntū sentit se appreciari ab
 eis. et si tū se sentit hō viuē si
 bi qntū sibi occurrit ut glori-
 osus et vt res magna et alicz
 valoris. Quātū aut huiōi ap-
 p̄ciacō et fama tollit aut mi-
 nuit et a quot cordibz tū et a
 tot cordibz sentit se hō mori et
 ānihilari. Cōtēptus etiā ad-
 dit vlt̄ hō osensū oculcacōis et
 delectōis et tāquā ab huiabi-
 lis et hoc ē qdāmō p̄xi esse qm
 nichil hoc ē cā rāte difficulta-
 tis ad tolerādū amādū gradē
 cōtēptum sui vel infamiā. et iō
 p̄fecta hūiliacō ē sūmū genz
 marciij. et hō locustū ap̄d de-
 um Quo ad terciū dubitat
 quot modis hō vāciter se pos-
 sit reputare omibz hominibz
 inferiorem et viliorē Rū. ibi
 dem q̄ quintupliciter. p̄mo o-
 pandō id quod est tibi p̄p̄m
 ad alia scdm q̄ sunt opera dei
 tibi enī p̄p̄m ē esse de nichilo.
 et tēdere in nichilū qntū in tē
 ē. et ea sunt tibi p̄p̄a de q̄bz di-
 ctū ē cā p̄ncipiū huius capitu-
 li. Ea enī q̄ hnt rōnem entis et
 boni sunt a deo et ab ipso deo
 p̄ticipancia. si ergo hoc modo
 opas te illis inuenies te in i-
 nitiū viliorē illis. hāc viam do-
 cet ansel. secūdā viā ponit bea-
 tus. aug. sup. j. phili. ij. supi

ores inuicē arbitātes dicit. n̄
 hoc debemus estimare. vt esti-
 mare fingam. s̄ vere estime-
 m? posse aliq̄ occultū esse in
 alio q̄ nob̄ supior sit. et si hō
 nū n̄m quo ip̄o videmur supi-
 ores nō sit occultū. Dicit enī
 amb^o li. de virginitate. Qd̄ q̄
 dā plerq̄ hnt multa bona ex-
 teriora s̄ intus mīora Quidā
 vero hnt pauca exteri? s̄ ha-
 bēt multa occulta interi? que
 p̄ualēt oibz istis vt pote aliq̄s
 cōiugatus habet habitū mar-
 tiriij et virtutē sufficiētē ad
 sufferēdū martiriū qm aliquā
 do virgo aliqua n̄ habet aut n̄
 tū quātū alius. Iō gre. sup il-
 lud iob. si simplex fuero. h̄ ip-
 sum ignorabit aia mea. dicit. s̄
 min? debet hō estimare dona sua
 quā dona alteri. Tercō fit h̄
 p̄ fortē affectū et gustū suo-
 rū d̄fectuū. sicut ei paciēs do-
 lore de nēuū estimat se p̄ alijs
 pati. nō q̄ p̄ rōem videat. do-
 lore suū ēē maiore. s̄ q̄ itim?
 et forci? dolore suū sentit qm
 alioz. sic etiā in p̄posito d̄z ēē
 hoc mō paul? docet or̄ gēcum
 et vas electōis. j. th̄. j. dic̄ se
 p̄mū et maximōium p̄cōrū.
 Quāto p̄t fieri opando illud
 qd̄ tu reddis dō resp̄ū grāz
 q̄s d̄z tibi fecit ad illd̄ qd̄ alē
 reddit. resp̄ū eoz q̄ a deo rece-
 pit. aut ad illud que redderet

si tāta et talia sic ipse a deo fce
 pisset hō mō btūs frācisc? dice
 bat se maximū pcoꝝ oium qz
 estimabat n̄ eē ribaldū q̄ n̄ eēt
 ḡciōz dō si tāta bñficia grāz
 a dō accepisset sic ipse accepe
 rat. Quito mō fit ex cōsideraci
 one dinoꝝ iudicioꝝ. a n̄re va
 riabilitatis. qz fm greg. xxv
 mora. sup illd iob. xxxij. cte
 ret ml̄ tos et innumerabiles. et
 alios stare faciet p eis dicit.
 Sepe atigit ut q̄ vidēt stare
 hūano iudicō iam i cōspcū d̄ni
 iudicij iaceāt a q̄ b̄ corā hōib?
 iacent iam i cōspcū d̄ni iudicij
 stēt. et exēplificat de iuda et
 ei? apololatu. a de latrone in
 cruce et adducit illd apoc. iij.
 Tene qd̄ habes ut nemo acci
 piat coronā tuā Et illd .j. cor.
 x. Qui se existimat stare vide
 at ne cadat. a quia fōtasse illi
 quos d̄spiciam? tarde p̄nt inci
 pe. a vitā nrā; feruēcōrib? stu
 dijs p̄ire vt ibi etiam tāgit.

Capitulū. terciū.

Ecūdū p̄ncipale de ig
 norācia declarāb fuit
 qū ignorācia sit p̄m.

qū excuset a p̄cō a qū non.
 a Pro intellectu hui? notād fm
 thō. a du. i. ij. di. xxij. a thō. i. 2
 q. lxxvj. a fm alios tā tholo
 gos qm iustas ac p̄hos qz

q̄ntuplex ē ignorācia p̄ria ē
 ignorācia electōis. a hxc quo
 dāmō affectū p̄ci cōseqt. ut
 qū ex cupia p̄ci quā volūtas
 non r̄pmit absorbet iudiciū ra
 cōnis i p̄ticulā opabili fm qz
 d̄i. vj. et l̄. qz d̄lectacō corū
 pit exi h̄acōe; prudētis. et se
 cūdū h̄ac ignorācia ois mal?
 seu peccāz d̄i ignorās. Secū
 da d̄i ignorācia cōcomitās et
 hxc se h̄; ad actū cōcomitatie
 vt qū q̄s ignorās aliqd̄ fac. a
 nichilomin? facerz si n̄ ignora
 ret. a hxc se h̄; p accūs ad d̄ū
 Ido nec excusat p̄m nec alle
 uiat nec aḡguat signū aut qz
 q̄s talē ignorācia habuit ē cū
 q̄s n̄ p̄itet vl̄ dolz postqz ac
 tū p̄fecit aliquē vt si q̄s inuei
 ret flor. quē putarz suū fuisse
 qui n̄ fuit suus et refuaret eū
 et n̄lomin? seruaret eū etiā si
 non putaret eū suū fuisse. sicut
 si aliq̄s credēs accedere ad v
 nā mulierē. accederet ad alte
 ram ad quā tñ accederz si eā nō
 ignorasset Tercia ē ignorā b
 cia inuincibilis vicz eoz q̄ non
 p̄t q̄s scire a q̄ studio vinci nō
 p̄t. talis est i omnib? q̄ nō p̄nt
 vti racione ad tempus vel ad
 semp̄vt i p̄ueis miorētib? ma
 niacis demoniacis. ebr̄is a q̄
 ignorāt p̄uatur rācōe ex cōme
 stione cicute vel iulquiani Ig
 norācia igitur inuincibilis. si

scdm se et sm suā cām fucit in
vincibil' excusat in toto. p3 qz
nō ē volūtaria aliq' mō Et idō
nō ē nec fuit in ptāte alicui?
eā repellere vt in pueris mmo
rēnibz. sed quid de habentibz?
ignoraciā inuincibilē. que i p
te aufert vsū racōnis. Rū. q' i
talibz excusat i tāto vt i pueis
qui sm ptē sūt doli capaces a
pcepti dīni Et in furiosis hūti
bz lucida interualla. Et dī no
tāter si scdm se et sm suā cām
fuerit inuincibil' ppe ebum ex
ebetate peccantē cui? ignorā
cia inuincibilis ē scdm se. qz tūc
nō pōt iudicare quid agēdū sit
vel non agendū. tamē nō ē inui
cibilis scdm suam causam. qā
potuit se non inebriare et ita
non ignorare. Et ideo nō ē oi
no excusatus a toto scdm thō.
et multos. s' a tāto. si inebeta
te aliū occidit vel sise facit. si
aut q's incidit in ignoraciā inui
cibilē. puta in puaōem vsus
rōis p opus licitū. vt si p vigi
lias a abstinecias aliq's isan?
factus ē vel ex debilitate cō
plexionis vel ex sūpcōne cibi
quē nō tenebat scire puatm v
su rōis. tūc itez excusat a to
to. si etiā q's incidit in ignorā
ciā inuincibilē p op? p qd' veia
lit peccauit. etiā excusat a to
to. ut si feruoris excessus pēm
veiale fuit i vigilādo. abi tinē

do. a in huiōi. si aut q's incidit i
ignoraciā inuincibilē ex culpa sua
mortali. adhuc excusat scdm
multos a toto si saltē nullū bz
vsū rōis qm actū fēit. q' alias
esset pēm. puta si occidit. Et
hxc opio pbabilior et verior.
Aug? et ab°. et. Ray. esse vi
detur oībz tamē talibz si libera
ti fuerint ē pnia imponenda s'
leuior qm si sani talia cōmisif
sent vt. xv. q. j. si q's et hoc fit
ad cautelā et ne disciplina ec
clesie d'struat Cui d'soāt p b'
ij. et b. vbi dicit. q' ebuz mere
tur duplices maledictōes. et
nū. polit. iubet tale' ebos pl?
alijs puniri. nō q' pēm sit gūi
us. s' qz talia fiūt frequēti? et
pni? thō. excipit videt' ebum v
bi sūp i. ij. q. lxxvj. Et forte si
cut de ebrio dēm ē q' ad culpā
simile cēt de isto q' ex culpa su
a graui efficeret' demōiac? vl'
furibund?. vt fit interdum p
maledictōes et iras q' tles
in insania aliquid faciētes ali
as illicitū nō in toto. s' excusa
rent' in tanto. dicit tamē thō.
i. ij. q. lxxvj. ar. iij. si esset talis
ignorancia que totaliter ex
cluderet vsū racōnis: omnino
a peccato excusaret sicut p3 i
furiosis a amētibus hxc ibi. p
talē etiam ignoraciā inuinci
bilem excusat secūdu vlticūm
Iste qm aliquo agēdo dubio

magis peritos consuluit. & quo nullā autoitatē exp̄ssam habet verū ita sit vel n̄. dum mō formet sibi bonā cōscienciam postq̄z maḡ pitos consuluit. & si res aliter se habz q̄z ip̄e sentit. excusatur: quia fec̄ qd̄ potuit de? aut̄ nihil ip̄ossibile requirit ab hōie dic̄ etiā vills. sup̄ ray. q̄ i habētibz vsū rōnis quo ad ea sine quibus nō ē salus: nulla ē ignorācia iuincibilis simpliciter & oīno. qz si n̄ inuenirz hōie a quo doceretur vntō docerz eū. n̄ stare p̄ ip̄m

c Quāta ē ignorācia vniūsalis fm̄ pl̄os. & fm̄ iuristas d̄z ignorācia iuris. vtz eoz q̄ quis scire tenet̄ ut patuit ēca p̄ncipiū p̄cedētis capli i. vñ. sciendis. vñ? enī scire tenet̄ qd̄ alter nō. ut ibidē dicit̄ ē. qn̄ taliū ignorācia directe et p̄ se ē volūtaria seu affectata. ut si q̄s aliqd̄ sua sp̄ote nesciat vt liberi? peccet. hxc ignorācia in nullo excusat. s̄ ē sp̄eale p̄m̄ & actū agguat qz auget volūtariū et p̄ oīs p̄c̄m̄ Ex itē sione enī volūtatis ad peccandum proueit q̄ aliq̄s vult subire ignorācie dānū p̄t̄ libertatē peccādi. distigūt v̄rup̄ tñ ibi aliqui de ignorācia affectata q̄ p̄t̄ haberi dupl̄r̄. Pri mo cū ignorācia tencōis. ut cū quis tenetur ad aliquid. s̄ ne?

scit an teneat̄ vñ nō Et hxc excusat aliq̄lic̄ licet modicū. et illa fuit in paulo. i. thi. j. misericordiā cōsecut̄ hū qz ignorans feci i incredulitate ut de se dic̄ Alio mō p̄t̄ haberi cū cōscia tēciōis. et hxc in nullo excusat s̄ dānat vñ p̄s. Noluit itelligere ut hū ageret. Quādo vero taliū ignorācia q̄ ē causa peccati. nō ē directe volūtaria seu affectata. s̄ indirecte vñ p̄ oīs q̄ dicit̄ simplex ignorācia. puta cū q̄s p̄pter laborem vñ p̄pter alias occupacōes negligit illō addiscere p̄ quod a p̄c̄o retrahat̄. talis enī negligēcia facit ip̄am ignorāciam esse volūtariā et p̄c̄m̄ dū mō sit eoz q̄ q̄s scire tenet̄ et p̄t̄. Talis ignorācia nō totaliter excusat a p̄c̄o. similis cū aliq̄s nō vult laborare i studio vel negligit discere vel querere vñ s̄monē audire. Ex quo seq̄t̄ eū ignōare. vel cū aliq̄s vult bibere vinū immoderate Ex quo sequitur eū in ebriari & discrecōe carere. talis ignorācia diminit volūtariū sc̄z th̄. & p̄ cōsequēs p̄m̄ & sic nō excusat a toto. s̄ a tanto. cū ei aliqd̄ nō cognoscitur esse peccatū: non p̄t̄ dici q̄ voluntas directe et p̄ se ferat̄ i p̄c̄m̄ s̄ p̄ accidens vñ ē ibi minor contemptus. et p̄ cōsequēs min?

d p̄m Quidā de igit' ignorācia
 iuris q̄ ad leuitatē et ḡuitatē
 ponūt ḡdus tales. Primo sūt
 q̄dam q̄ habēt ignorācia sim-
 plicē talē q̄ ignorāt q̄ tenēt
 scire s̄ laborāt vt sciāt. Et hec
 habetur aut sine trāsgressiōe
 iuris. et tūc ē p̄ca p̄ci tm̄. Aut
 cū trāsgressiōe et hec nō excu-
 sat a toto s̄ vt multū q̄ inuim-
 cibilis ē vt nūc licet nō simpli-
 cit. et sic sūt duo gradus. Alij
 sūt h̄ntes ignorācia crassā v̄l
 supiam qui ignorāt et negli-
 gūt scire cū possint s̄ sūt idr̄n-
 tes ad v̄trūlibet et hec min⁹ ex-
 cusat Exēplū istoz triū de illo
 q̄ nescit clādestinū m̄rimoniū
 esse p̄bitū. vel non esse ducen-
 dam in m̄rimoniū quā polluit
 p̄ adulteriū. Alij sūt q̄ habēt
 ignorācia affectatā sine conscia
 tēcois. vt paulus et hec min⁹
 excusat q̄m tertia Alij v̄o h̄nt
 affectatā cū conscia tēcois et
 illa in nullo excusat s̄ oīno dā-
 nat Et sic sunt quinque gradus
 Quia ē ignorācia p̄ticularis
 d̄ca p̄his. s̄ a iuristis d̄i f̄ci
 q̄ ē ignorācia p̄ticulariū circū-
 stāciaz i actu. Exēpli gr̄a in
 illo filogilino. null⁹ p̄r ē p̄uci-
 ed⁹. Iste p̄r ē igit' et. ignorācia
 maioris esset ignorācia iuris si-
 ue vniūsal. s̄ ignorācia minoris.
 esset ignorācia f̄ci siue p̄ticularis
 similis ignorācia p̄ticularis si

ue f̄ci ē. vt si nescis h̄ac rē quā
 tollis esse alienā v̄l nescis h̄ac
 mulierē tuā. s̄ distinguēdū ē
 q̄ aut ibi ē adhibita et p̄missa
 d̄bita diligēcia et datur opa
 rei licite. tūc ignorācia f̄ci oīno
 excusat. q̄ tal' ignorācia ē cā f̄ci
 talit' q̄ si sciret h̄ac cōstācia
 in p̄m trahētē non faceret ac-
 tū cui⁹ signū est q̄ postea do-
 let q̄n̄ itelligit p̄m hec iq̄; ex-
 cusat a toto vt iacob q̄ cogno-
 uit lyā. eā putā⁹ rachel i q̄m so-
 lū cōsenserat. si aut n̄ ē adhibita
 debita diligēcia licet aliq̄l ad-
 hibita sit. vel n̄ datur opa rei
 licite. hec non excusat a toto s̄
 a tanto. p̄t tū plus et min⁹ al-
 leuiare. si nō fuerit directe af-
 fectata. v̄n̄ n̄ excusatur in to-
 to lamech qui occidit. Cayn
 putās se feram occidre. si aut
 nulla adhibita est diligēcia.
 tunc in nullo excusat de igno-
 rancia ponit Cancellari⁹. vij.
 regulas in floribz r̄gularum
 moraliū. P̄ria ea que tibi p̄ce-
 pit deus cogita semper R̄aō
 q̄ q̄libet obligatur scire illud
 absq̄ cui⁹ noticia n̄ potest cui-
 tare p̄c̄m Secunda culpabi-
 lis ignorācia iuris d̄ini nō cadit
 i faciētē illud q̄d i se ē. R̄ō ē q̄a
 sp̄s sc̄us talē h̄vz d̄ necari⁹
 ad salutē que vires suas exce-
 dūt docere imediate patus ē.
 Tercia. ignorācia inuincibil'

excusat in eis p̄sertim q̄ sūt fa-
 cti: nō autē crassa v̄l sup̄ma q̄
 p̄ueit ex negligēcia sciēdi v̄l
 faciēdi q̄d in se est. Dicit̄ autē
 inuicibilis. nō qui posset vinci
 Aut q̄ ex ea necesse sit tunc
 opari sed q̄ opans sufficient̄
 fm casus euentuū diligēciam
 apposuit sciēdi illud q̄d nescit
 Quarta ignorācia iuris hūa-
 ni sufficiēt̄ p̄mulgati: nō libe-
 rat s̄bditos a pena in foro ex-
 teriori. licet frequēt̄ q̄ ad deū
 excuset a culpa quosdā igno-
 rātes. Quāta n̄ q̄libz tenet̄ scire
 de quolibet p̄co mōtali an sit
 tale licz expediat illd̄ inq̄rere
 et scire iuxta vniuscuiusq̄ vir-
 res et statū. et pl̄ ecc̄iasticos
 q̄m laycos. Et iter ecc̄iastici-
 cos p̄lati ex officio tenētur q̄
 sint pati om̄i p̄ scēt̄ reddē rō-
 nem de ea q̄m in eis ē fide et spe
 Sexta nulli faciēti q̄d in se ē.
 h̄ ē b̄n̄v̄tēti dōis si iā h̄itis. s̄
 us talē h̄iēm pat̄ ē docere in
 necessarijs ad salutē siue sint
 illa credenda siue operanda.
 Septima nemo v̄tēs rōe diu-
 ab ignorācia p̄ncipiorū mo-
 raliū excusatur. q̄ forte moru-
 lam ad cōsiderādum apponere
 f phas h̄z h̄c cācell̄. Dubi-
 tat̄ h̄ p̄io de em̄te rē aliquaz
 furtiuā v̄l raptā v̄l p̄ditā q̄m
 ignorat esse talem. v̄l alias
 vicōsam similit̄. R̄n̄. rap. q̄ sci-

ebāt v̄l p̄babiliter cred̄ bāt
 esse de iusto simpliciter nō tenē-
 tur ad restitucōem in aliq̄ du-
 rāte scz bona fids̄ q̄ntū ad illos
 q̄ credebāt. Qui v̄ro temere
 credebāt v̄l ignorabāt igno-
 rācia crassa v̄l sup̄ia v̄l ex ne-
 gligēcia v̄l p̄p̄ fatuā simpli-
 citatē nihil sup̄ h̄ cogitabāt
 tenēt̄ ad r̄stitucōez. Dicit̄ autē
 ignorācia crassa v̄l sup̄ia p̄
 methaphorā h̄ois crassi v̄l su-
 p̄mi: q̄ non videt etiā ea q̄ corā
 eo sunt q̄ nullā diligēciā face-
 re vult. sic q̄ publica et manife-
 sta se dicit ignorare ei etiā nō
 facile credit̄. xvj. di. q̄d dicit̄
 tis. Exēpli gr̄a ignorāciā cras-
 sam et sup̄inā h̄ret: q̄ emerz rē
 spoliatam ab eo q̄ spoliavit i
 bello iusto: talit̄ q̄ audiuit o-
 nes vicinos v̄l p̄ maiori p̄te
 v̄l etiā pauciores si sapiēcōs
 res audiuerat dicere illd̄ bellū
 esse iustū et cōt̄ deū. v̄l fōte q̄
 ecc̄ia p̄hibebat v̄l ex cōmūi-
 cabat publice auctōes et p̄ti-
 cipēs illi? belli. tal̄ teneret̄ ad
 r̄stitucōnē. qui enī de tali v̄l
 sili furto v̄l rapina emerint. i
 iudicō aīe nō excusant̄ siue di-
 cāt se habuisse ignōciām iuris
 siue facti siue ignorāciā cras-
 sam. si v̄o scit̄ v̄d̄itorē iuste
 v̄l ex iusto bello habuisse. li-
 cite p̄t emē nec tenet̄ ad resti-
 tucionem. si etiā nesciebat de

iusto bello esse si credebatur p^r
 babilis nā omnes vicini sui v^l
 maior pars v^l ad min² sapiē
 tes ita credebāt. prout ipi v^l
 ditori videbatur ipē nō tenet
 restituere durāte hac bona fi
 de. S; si postea sciat rē esse de
 rapina deb; rē restituere nō in fo
 ro pōitēciali tenebitur sibi v^l
 ditor ad interessē: sentēcia est
 Ray. si vō emit bona fide sc;
 voluntate restituēdi: tunc et
 postq; cōpit rē fuisse vicōsam
 pōt rētinere expēsas q̄s exp̄s in
 bona fide fecit circa rē cōseruā
 dā v^l meliorādā. nō tētur de
 fructib; tēpe bone fidei pcep
 tis. Tenet tū de fructib; ill.
 q̄ nō eēt adhuc cōsūpti si ex
 tarēt ex quo incipit hōre malā
 fidem. Cōcordat lxi. ti. v. lri. et
 vilhel. Et si durante bona fide
 res perit non tenetur. q; non
 erat in mora. similis si aliēauit
 eā q; nō dolo desijt possidere s;
 nunq̄ ille q̄ emit bona fide sc;
 credēs rem non esse furtiuam
 si postea inueiat rē esse alienā
 pōt p̄tere a dño precium Rñ.
 Har. ppsan? in sūma certe nō
 C. d. furtis. l. in ciuile. s; agat
 g. dē v̄ditorē Dubitat vtz
 ignorantes excusentur p̄ ig
 nōrācia a statutis ordianorū
 Rñ. q; ignōrātes nō excusant cō
 mūit loqundo a statutis et ob
 suācia legū. nō sic dē; e sup̄ di

stinguendo de ignōrācia iuris et
 fci. s; tū a snis platis p̄ statū
 ta ordianorū excusant ignōrātes
 q; nō ligāt illū eo; ignōrācia fu
 erit crassa l. supia li. vj. de cōsti
 tu. ut aiaz. Quo ad tēciū p̄n
 cipale notād q; q̄muis peccā
 tes ex ignōrācia nō sp̄ ḡuillie pec
 cēt. tū piclose valde peccāt q;
 q̄ nescit morbū nō q̄rit remediū
 Idō sup̄ i. Ro. ij. Ignoras q;
 niā bñgnitas dēi ad p̄nā; te
 adducit dicit glosa. et ē amb^o
 grauissime peccas id ē pericu
 losissime si ignoras S; du h
 bitatur. j. vñ veniat q̄s in ignō
 rāciam Rñ. q; cause ei; sūt
 plures. vna ē natural' ebetudo
 itellec. s; illa ē pena nō culpa
 talē ignōrācia hñt minorēnes a
 pueri de quibus dñs ait ad io
 nā. Ione vltimo. tu doles sup
 edera in q̄ nō laborasti neq; fe
 cistivt cresceret q̄ s; vna noc
 te nata ē. et s; vna nocte pe
 rijt. Et ego nō parca ninive ci
 uitati magne in q̄ sūt pl; q̄m
 Cxx. milia hōim q̄ nesciūt qd
 sit inter dextrā a sinistra suā a
 iumēta multa. Alia est icōfide
 racō et negligēcia discēdi psai
 xxvj. Impi; nō discet facere
 iusticiā. In terra scō; in q̄ ges
 sit et nō videbit glām dñi. Cer
 cia est passionū sensibiliū per
 turbacō. vnde scdm ph̄m. j.
 Ethico; iuuenes et passionū

insecutores nō sūt boni sciēcie
moral auditores Quarta ē af-
fectō a cura nimia s̄ boīs trā-
sitorijs cōt̄ q̄ math̄. vi. p̄mū q̄
rite regnū d̄i et iusticiam ei?
Quita ē cura carnis in deside-
rijs p̄ crapulā et ebrietatē cōt̄
aplum q̄ talia vias ymagia-
tiue a fātalice obdurāt a ob-
nubilant. ut in nabal patuit
ebreo q̄ fuisse legit̄ vir malici-
osus dur? et pessim? a fm̄ no-
mē suū stult? ē a stulticia sua
cū eo est. ait vxor sua abigail
i prudētissima. i. re. xxv. Du-
bitat̄ sc̄do Cū obmissio scien-
di sit p̄m. peccat ne semp̄ hō
q̄z diu ignorat id ad qd̄ sciēs
tenetur Et si nō semp̄. q̄n̄ ḡ a
q̄n̄ nō peccat ignorās. Rñ̄ th̄
preceptū affirmatiuū cui ob-
missio opponit̄ obligat semp̄
s̄ nō p̄ semp̄ a idō oīs illa ob-
missio p̄ illo tpe ē p̄m̄ i actu
in quo q̄s p̄ p̄ceptū obligat̄
et quociēs illd̄ tēp? reiterat̄
tociēs p̄m̄ multiplicatur Ex
q̄ patz q̄ ille q̄ percipit se ig-
norasse in cōfessione debet dice-
re diuturnitatē tēpis p̄ qd̄ in
k ignorācia stetit Dubitatur
tercō quō q̄s possit delere ig-
norācia p̄ p̄niam cū ignoret se
ignorare. Rñ̄. q̄ pol̄ tq̄z q̄s fe-
cit diligēcia discutiēdo cōsciē-
ciam suam modis sup̄tactis
p̄cepto. nj. c. de cōtriciōe. debet

eciā in ḡnali dolere de ignora-
tis si aliq̄ haberet p̄ca ignora-
cie. q̄ ps̄. dicit. Delicta q̄s in-
telligit ab occultis meis est̄.
et tūc ignorācia inq̄ntū ē pec-
catū p̄ p̄niam quo ad reatum
delet̄. manet tamē ignorācia
actu q̄z q̄n̄ definit esse volūta-
ria definit esse p̄m. nō tū defi-
nit esse simpliciter s̄ hoc habes
nj. precepto capi. de cōtriciōe

Dubitatur q̄b? modis q̄s
possit ignōcie vicū exire. Rñ̄.
fm̄ cri. sup̄ math̄. ome. xxxix
p̄ q̄tuor Qui enim posse suum
faceret ad sciēdū d̄rāz virtutū
et viciōz h̄ p̄mo d̄ū pro isto
oraret vñ̄ iac̄. i. Si q̄s indigz
sapiēcia postulet a d̄o qui dat
om̄ibz affluēter a non impro-
perat a dabit̄ ei Secūdo libēs
legeret vel audiret v̄ba dina
s̄ necarijs docēcia idō. ij. thi.
ij. Intellige id ē int? lege q̄ di-
co dabit̄ enī tibi d̄ns in oibus
intellectū. terciō q̄ scit esse bōa
faceret a mala dimitteret mō-
taha q̄ fm̄ greḡ. Nō ē dig-
n? d̄adis q̄ nō ē grat? s̄ datis
fm̄ illd̄ ps̄. Iniciū sapiēcie ti-
mor d̄ni. Et si mortalit̄ pecca-
ret statim deberet penitē. qd̄
q̄rtū p̄t esse requisitū. vñ̄ fm̄ eū-
dē greḡ. p̄m̄ qd̄ p̄ penitēcia
nō deletur mox i aliud suo pō-
dere trahit. p̄m̄ enim cecat a
obduracōem meretur. vñ̄ ps̄.

Intellectū tibi dabo et instruā
te in via hac quæ gubernet te futu-
tuū sū ego. da m̄ intellectū ut di-
scā mādata tua. Quarto in du-
bijs bonorū et malorū sibi nō cō-
fideret s̄ dī factōtes prudētes
et timoratos quæreret exēplo cri-
sti luc. ij. q̄ etiā sedēs in medio
doctōrū p̄mo interrogabat. et
pauli q̄ ananiā accessit et cor-
nelij pet̄r̄ d̄ hac materia h̄s
sup̄ p̄cep. ij. c. viij. f. g. Du-
bitat. m̄. cum negligēcia sit
causa ignorācie quā negligēcia
sit p̄m̄ mortale et quā nō s̄. n̄.
fm̄ th̄. 2. 2. q̄. l. m̄. ar. ij. negli-
gēcia p̄ueit ex quādam r̄missione
volūtatis p̄ quā cōtingit q̄ rō
nō sollicitat ut p̄ficiat ea quæ de-
beret v̄l eo mō quod debet. p̄t aut̄
dupl̄r cōtingē q̄ negligēcia
sit p̄m̄ mortale. vno° ex p̄te
ei⁹ quod p̄termittit p̄ negligē-
ciā quod quod si sit d̄ necessitate sa-
lutis siue sit act⁹ et siue sit cō-
suetudo ē p̄m̄ mortale. alio° ex
p̄te cause. si enī volūtās in tan-
tū sit r̄missa c̄ca ea quæ sūt dei ut
totalit̄ a caritate dei deficiat.
tal̄ negligēcia ē p̄m̄ mortale
et h̄ p̄cipue cōtingit quā negli-
gēcia seq̄t̄ ex cōceptu v̄n̄ p̄u-
xix. qui negligit vitā suā mor-
tificabit̄ alioquin si negligē-
cia consistat in p̄missione ali-
cuius actus vel cōsuetudine quæ
nō sit d̄ necessitate salutis nec

hoc fiat ex cōceptu s̄ ex aliq̄
alio defectu feruoris quod impedi-
tur iterdū p̄ aliq̄d v̄iale p̄m̄
tūc negligēcia non ē peccatū
mōtale s̄ v̄iale hoc thomas
Quā mala sit tepiditas et ne-
gligēcia etiā quæ v̄iale p̄m̄
ostendit Bern̄ in sermone d̄
ascēsiōne d̄ni dicēs p̄niciosa ni-
mis et molesta tepiditas. infer-
no enī p̄xima et v̄mbra mor-
tis iure cēset sane ē vidē h̄ies
pusillanimes et r̄missos defici-
entes sub onē v̄ga et calcaib⁹
indigētes. quo p̄ breuis et ra-
ra cōpunctio aialis cogitatio
tepiditas cōsuetudo obediēcia sine
deuocōe. f̄mo sine cōsuetudine
ne orō sine cordis itēcōe. locu-
tio sine edificacōe. quos deni-
q̄ ut videm⁹ vix gelēne met⁹
inhibet. vix pudor cohibet. vix
frenat rō. vix disciplina coher-
cet. et hui⁹ si diu ita p̄m̄aserit
ā opprimūt s̄ bonē et succūbūt
ā iā quodamō in inferno sūt ut nū-
quā ad plenū r̄spicerēt in luce
miseracionū d̄ni n̄ in libertate
spūs quæ sola facit iugū suauē
et onē leuē. idē aut̄ p̄niciosa te-
piditas manat. q̄ voluntas
eorū nō dū purgata ē nec bo-
nū sibi volūt nec nouerit appa-
re occupia abstracti et illecti a-
mant. n. cum carne sua terre-
nas cōsolaciūculas in v̄bo fig-
no v̄l facto et si hoc iterdū p̄t

aliquā. n̄ tñ p̄nit? rūpūt hic ē
 q̄ raro affectiones suas diri-
 gūt i deū. et eoz opūctō n̄ cō-
 tinua s̄. horaria ē. Impleri autē
 miseracōibz dñi aia huiōi n̄ p̄t
 et q̄nto maḡ ill' euacuabit̄ tā-
 to maḡ ill'is implebit̄. v̄l si forte
 maḡ p̄bas. nūqm̄ iste ill' mis-
 sceri poterint n̄ eni spūs a ca-
 rō. ignis a tepiditas i vno do-
 micilio comorāt. p̄scim cū te-
 piditas domino soleat vom-
 itū prouocare hec Bern̄.

Seq̄tur capi. m̄j.

a Stis igit̄ de ignora-
 tia p̄missis. declaran-
 dū ē p̄ceptū nonū. nō
 cupisces vxorem p̄xi tui. et
 suo mō ē itelligēd̄ q̄ nec feia
 cupiscat vix alienū. Et poni-
 tur exo. xx. et deu. v. Circa q̄
 tria p̄ncipaliter sūt videntia.
 p̄mo intellect? hui? mādati.
 secūdo ad quōt act? se exten-
 dat ābit? hui? mādati. tercō
 q̄z piculōsū sit delectabilibz im-
 morari. Quātū ad p̄mi itel-
 lectū notād̄ p̄o q̄ p̄m̄ iteri-
 us inuolūtate d̄i p̄m̄ cordis.
 a p̄m̄ exten? d̄i p̄m̄ opis.
 et q̄n̄ ista scz p̄cā cōdis a ope-
 ris coniūgūt: tūc sūt sic vnum
 p̄m̄ vt determinat̄. ij. sen. di.
 xlij. tūc etiā vno p̄cepto p̄hi-
 bēt ut dicūt doctōres. ij. sen.

ca di. vl. Cū aut̄ p̄ccat̄ i cor-
 de solū n̄ pueniēdo ad actū ex-
 teriore p̄t aliq̄d̄ impedim̄tū fo-
 te. tūc p̄m̄ cordis sepatur a
 p̄cō opis a recipit sp̄ealē p̄hi-
 bicōz ad p̄positū igit̄ cupia
 mulieris aliene ad venerea p̄t
 dupl'r cōsiderari. vno° ex ea cā-
 tur et orit̄ exteriō act? mech-
 ādi. et tūc p̄hibet̄ ead̄ p̄hibi-
 cōe cū exteriōi actū sexto mā-
 dato. n̄ mechaberis. alio° cōsi-
 derat̄ i q̄ntū ex ip̄a cupia n̄ se-
 q̄tur act? exteriōr qz forte i-
 pedit̄. a ne q̄s putar̄z l̄d̄ desid̄-
 riū n̄ esse p̄m̄. debuit sp̄eale p̄-
 ceptū vicz nonū dari. vñ sic p̄
 p̄ceptū sextū nō mechaberis
 p̄hibetur ois vsus illicit? me-
 broz exteriōz ad venerea. sic
 p̄ istud nonum nō cupisces
 vxorē p̄xi tui p̄hibetur ois
 illicita cupiscēcia venereoꝝ
 turpiū qz optū ē ex vehemētī
 ymaginacōe venereoꝝ sine a-
 ctu exteriōri. ut dic̄ aug. se-
 mē defluxisse i vigilia q̄d̄ ē cō-
 naturā peccare. et p̄m̄ mutū
 vulgariter. Secūdo notādū
 sm̄ tlv. j. r. q. xxx. q̄ cupiscē-
 cia p̄prie loquēdo ē passio que
 dam appetitus sensitui Est
 eni i sensu appetitō alicui? de-
 lectabilis sensual' absentis a
 q̄ntū ad p̄positū sufficit huiōi
 cupiscēcia ē duplex. vna cā-
 nis scz appetitō delectabiliū

fm tactū ut sūt venerea alia
 oculoꝝ vicꝝ appetitō tēpaliū
 bonoꝝ quantū ad possessionē
 et vsum vtilitatis eoz. secūda
 ptinent ad vltimū pceptū. p̄
 ma ad p̄ns. Tercō notandū
 q̄ prima cōcupiscēcia dicitur
 cōcupiscēcia carnis et tripli-
 cit̄ accipit̄ fm tres eiꝝ motꝝ
 principales i genere. Quidā
 nullū sūt p̄m. aliꝝ sūt venia-
 le. terciꝝ sūt mōtale. Nā p̄mo
 aliq̄ dicūt p̄mi motꝝ istiꝝ cō-
 piscēcie carnis et sūt tales q̄
 consistūt infra limites nature vel
 sensualitatis sic q̄ nullo de-
 pendēt a volūtate et tūc nullū
 p̄m sūt exēpli grā fiūt enim
 aliq̄ motꝝ q̄daz naturales in
 carne sequētes obicōꝝ natu-
 raliū q̄litate quos frequēt nec
 sensus app̄hēdit nec hō adūct̄
 nec delectat̄. et tales nullo
 sunt p̄ca. s̄ aliq̄ sequela p̄ci
 fm t̄ho. ut cū q̄s ordiate ome-
 dit et calefactus mouet̄ sine
 ymaginacōe alicuiꝝ venerei fit
 etiā aliq̄ ex fomite motꝝ q̄
 dā titillacōis i carne ad libidi-
 nē id ē ad canalē cōcupiscēcia
 q̄ titillacōꝝ app̄hēdit sensus et
 dicitur motus ille p̄prie titilla-
 cōis fm h̄mricū de gandauo
 q̄d li. .vi. Et ē talis motꝝ ipsa
 sensitua app̄hēso delectabilis
 vel delectacō i app̄hēso. Et si il-
 le motus totalit̄ pueniat v-

lūtate ita q̄ volūtate nō delectat̄
 i eo nec manꝝ nec rō ad
 utit̄ eū. et sic fm bonauē. vide-
 tur veniale. s̄ fm aliquos ad
 huc nullū ē p̄m q̄ nichil est
 p̄m n̄ i q̄ntū ē aliq̄ mō volūta-
 riū fm auḡ. et fm eūdē non ē
 i ptate n̄ra q̄b̄ vifis tangam̄
 s̄ est in potestate nostra ea li-
 berer̄ espue vel acceptare simi-
 liter attingit aliq̄ h̄iem inspi-
 cere mulierē audire vel tangē
 eā vel de ea cogitare et sine cul-
 pa attamē ad huiōi aspectū
 auditū tactū. vel cogitacōꝝ.
 moꝝ seq̄t̄ et naturalit̄ i appeti-
 tu eiꝝ sensitio cōcupia q̄dā et
 delectacio vel motꝝ desiderij ad
 p̄sequēd̄ illō ope resp̄cū eiꝝ
 de mulieris. q̄ cōcupia d̄i p̄ pas-
 sio et p̄m motꝝ. et tal̄ cū sic to-
 talit̄ puenit rōis actū n̄ ē pec-
 catū mōtale rōe p̄dic̄ta q̄ n̄ ē
 i ptate n̄ra q̄ afficiam̄ vel n̄
 sensualit̄ et om̄s p̄fati cōcupie
 motus dicitur p̄mi. vñ auḡ.
 li. .ij. d̄ nupcijs et cōcupiscēcia
 cōcupia nō ē p̄m q̄n ad illicita
 op̄a nō cōsentit̄. q̄d intelligē
 dū ē q̄n volūtate nullatenꝝ cō-
 sentit̄. Secō sūt aliq̄ motus
 cōcupie carnis q̄ p̄ca venialia fi-
 ūt ut patꝝ i p̄ori exēplo. post
 q̄ hō huiōi cōcupiam iam i aio
 ortam̄ p̄cipit aliquali tacōe. et
 volūtate mouet̄ motu delectacō-
 is oblectando appetitui sensitio

aut si mouet motu i delectati
onem. aut qñ mouetur deside
rio sensus surrepticij ad p̄se
quēdū illū in op̄ licz in nullū
hōz dcoz deliberate et plene
senciat. s̄ p̄mittit cupiscē
ciā i aīo oīā morai cū quadā
morosa delectacōe. sine tñ cō
sensu volūtatis deliberato et
pleno i op̄ aut i delectacōz.
In istis fit p̄m̄ uiale. n̄ q̄s o
sentirz iterptatie. s̄ h̄ statim
dicetur. qz imputatur negli
gēcie volūtatis que n̄ phibet
nec excludit p̄fata. s̄ negli
gēt p̄mittit i aīo morai huiōi
cupiaz ad mōtale p̄m̄ icli
nantē. Tercō mō sūt alij motz
q̄ dicūt cupia carnis. et tūc
accipit cupia carnis p̄olu
tatis deliberato cōsensu. Qñ
enim osequitur i volūtate deli
beratiu? sensus in op̄ uene
reū phibitū sexto p̄cepto lis
cet nūq̄m egrediat i op̄ uel
eciā qñ osentit i p̄fati opis d
lectacōz. uera uel iterptat ie
q̄ o sensus dī o sensus in moro
sam delectacōnem. tūc ille cō
sensus ē p̄m̄ mortale. Et ista
phibit̄ur p̄prie isto nono pre
cepto. Vbi notādū s̄m̄ t̄ho.
q̄ de uitate. q̄ xv. Et h̄ uale.
sup. ij. di. xij. q̄ anteqz q̄s p
grediatur i op̄ uenereū sex
to p̄cepto phibitū. scz nō me
chaberis. uel anteqz o sentiat

i op̄ tale p̄t q̄s peccāe mōtali
ter triplici o sensu oīā h̄ nonū
p̄ceptum o sciendo i uenerea
morose. un? o sensus uocat in
terptatiu? alē ex p̄ssus seu u
rus i delectacōz. Tercū i op̄
nephariū si possēt. q̄ declarat
bonauētura ubi prius sic et su
mitur ab aug. originaliter li.
xij. de trinitate. Et a m̄grō di
stinctōe p̄fata. un? p̄gressus
tēptacōis a delectacōis dicit
bonauentu. talis ē. primo enī
delectabile offertur siue p̄cipit̄
Secūdo uero delectacō adū
t̄tur. tercio in id ad q̄s t̄tabit̄
delectacō o sentit̄ uel dissenti
tur delectabile p̄cipe ē. sensu
alitat̄is delectacōz adūcē. ē ifei
ouis p̄tis rōnis que iteriores
motus a affectus habz diuidi
care et cognoscere. h̄ enī non
ē potēcie sensit̄ie. diffinire aut̄
an h̄ sit a p̄lectēdū an respuē
dum ē superioris p̄tis rōnis i q̄
residz autoritas iudicarie po
test̄is cōtingit aut̄ delectari
ad apprehēsiōē delectabilis
an adūsiōē delectacōis. et hoc
ē sensualitatis. a absqz dubio
est uiale p̄m̄. cōtingit itez
delectari post apprehēsiōz de
lectabilē a post delectacōis p
ceptōz ante plenū cōsensū et
deliberacōem a hoc ē inferioris
partis rōnis a ē aliqñ mōta
le aliqñ uiale. a tunc dicitur

omede sola mulier. Cōtingit
iteꝝ terco delcari post apphē
siō; delcabilis et adūsiō; dele
ctacōis et post plenū osensū
del. bꝛacōis et tūc dꝛ omede
vir. et tūc ē mortale pē. In
hīs gñibꝫ pēoz quoz actꝫ
sūt i phibicōe pꝛ plenū osen
sū et dꝛ dꝛacō; vñ cū tēptacō
ichat a sensualitate. planū ē
esse viale cū osumat i supio
ri pte rōis planū ē esse morta
le pē. cū vꝛo sola mulier cō
medit pꝛ esse mortale vel vꝛ
niale. sꝫ difficile ē discernē qñ
sit mortale vꝛ viale. pꝛ tñ sꝫ
mō discerni qꝫ cū pꝛcipit delcā
tio. ā statī rꝛpellit ā retinet si
statī rꝛpellit. tūc leue ē pē si
vꝛ rꝛinet sꝫ pꝛ esse triplr. vel
qꝫ placꝫ ipa delcācō et opis o
sumacō ita qꝫ adest voluntas
faciēdi i cogitacōe et etiā in
ope si facultas adesset. et tūc
ē ibi plenꝫ osensus et pē mō
tale. simul occurrēt viri et mu
lieris omel. tūc. vel qꝫ placet
delcācō sꝫ tñ displicet pꝛi osū
macō. et tūc est osensus semi
plenꝫ et dꝛ māducare mulier
nichilominꝫ tñ pꝛccat mōta
lie. cū i istā delcācō; cōsentit.
vel qꝫ vtrūqꝫ displicet scꝫ ipa
terior delcācō et opis osūma
cio. tūc aut adūtit piculū aut
ñ adūtit. si ñ adūtit piculū de
lectacōis. nec repellit eā. pꝛcc

cat sꝫ ñ mortaliē gñiꝫ tñ pꝛcc
cat qꝫ si statim mulier rꝛpulis
set si aut adūtit piculū et dele
ctacōne istā ñ repellit. sꝫ mē
tem in talibꝫ cogitacōibꝫ re
uolui finit. Et tūc dicūt mgrī
qꝫ pꝛccat mortaliē. qꝫ qmuis
etiā ibi ñ sit osensus vꝛ est
tñ ibi osensus inter pꝛtatiuus
et omedit sola mulier nichilo
minꝫ tñ illꝫ pē imputatur
viro qꝫ cū eam opescere debu
isset et teneret. ñ tñ compes
cuit. hoc tñ qꝫ nūc vltimo di
ctum est ñ est vsqꝫquaqꝫ cer
tū. Negāt enī aliqui esse mor
tale i negligēcia rꝛpmedi vbi
ē displicēcia qmuis qꝫ piculū
aduertat. sꝫ tñ securior via te
nēda est. qꝫ quid sit rei vitas
Et si alicui hꝫ ctingat: sanū ē
osiliū qꝫ de ipō ut dꝫ mōtali pe
niteat In dubijs enī securior
via eligēda ē. et nota qꝫ ñ dꝫ
qꝫ cūqꝫ delcācōe loqmꝫ utpote dꝫ
ipa qꝫ qꝫ delcatur cogitādo dꝫ
pulchritudie mulieis sꝫ ista
qꝫ osurgit ex dꝫcācōe illiꝫ ope
ris nefariꝫ. hoc bonauen. scūs
tho. qꝫ tñ dꝫ dꝫ veritate vbi pꝫ
us etiā sic dic simplꝫ ccedimꝫ
osensū i delcācō; fornicacōis
vel alteriꝫ pꝛi mōtalē esse pē
mortale. ex qꝫ etiā seqꝫ qꝫ qꝫ
qꝫ hꝫ agit ex osensū talis de
lectacōis ad hoc ut huiōi delcā
cō; nutriat vel teneat sic sunt

turpes tactus. actus et libidinosa oscula. vel aliqđ h uiōi. totū ē mōtale p̄m. Idē dīc. j. 2. q. lxxij. ar. vñj. Et itez ubi p̄us de veritate declarans qđ sit cōsensu iterptatiu? sic dīc. ante qm tacō delectacōz p̄p̄dat aut nocuitū ip̄i? n̄ habz iterptatiuū cōsensū eciā si nō r̄sistat. sed qm iā p̄pendit rō de delectacōe insurgēte a de no cūto cōte utpote cū p̄cipit homo totaliter se per huiōi delectacōem in p̄m inclinari a in p̄eps ruere. nisi exp̄sse r̄sistat: videt cōsentire. et tūc p̄m ad rōnem transfertur ut p̄ actū ei? qz agere et n̄ agere cū quis agere d̄z: ad gen? act? reducitur s̄m qz p̄m omissionis ad p̄m cōmissionis reducitur h̄c ibi Cācellarius nou? dat q̄tuō r̄gulas d̄ th̄ibus a alijs s̄sibz. p̄ma ē. nullū ē p̄m mortale actuale absqz cōsensu. libero rōnis v̄ro v̄l i terptatio Interptatiuū cōsensū tūc esse dicimus dū habuit rō tēp? sufficiens deliberādi et r̄fugiēdi ea c̄ca q̄ vitāda esse p̄uigil tenebat qualit̄ dicit lex forens Qui tacz cōsentire videt dū vicz r̄pugnare deberet Secūda cōsensu in delectacōz luxurie c̄ca obiectū sibi p̄hibitū est mōtale p̄m. siue sit i cogitacōe siue i v̄rbis

aut i visu aut i tactu aut nutu b? aut i opacōe. Quāobrem familiaritas maḡ h̄m carnaliū p̄serti ad nudū q̄ntūcūqz sint eiusdē ḡnis a sexus diūse etatis. piculo p̄xima ē. idōqz vitāda ē Tercia h̄o qui tenet repimere illecebrā ante qz sit mortalis primo qđ obm̄it̄ repimere et euitare ei i putabit̄ ad culpā mortālē i p̄mo i tāti n̄ esse gr̄e et esse p̄ci mortāl̄ et ante nūquā fuit v̄rū dice re iste mortāl̄ obm̄it̄ Quāta nullū d̄sideriū rei illicite factū t̄mō sub cōdicōe actuali vel habituali adhibita est de se mortale delictū. per accidēs t̄n̄ p̄p̄ appetit? sensu alis cōmōz nimia quascient̄ dimittit̄ inualescē ex talis d̄siderij continuacōe libera p̄t ip̄m inter mortalia deputari Quia qđ amat piculū p̄bit in illo dubitat̄ circa d̄ca. primo p̄ bonauen. vbi prius. an sola mora de v̄iali faciat p̄m mōtale Et r̄ndz. mora t̄pis q̄ntū ē d̄ se nō facit. vt qđ p̄us erat veniale fiat mortale. s̄ solum occasionali. vicz qz iducit cōsensū v̄z v̄l iterptatiuū Tūc aut̄ inducit cōsensū v̄z qm ex diuturnitate delectacōis creseit libido a deo vt h̄o velit omnino i interiori delectacōe p̄sistē et morari. Tunc v̄ro inducit

consensu interpretatiuū. quā hō adū
 tes piculū delēacōis rēte ne
 gligit eā repmē. hō aut nō fit
 absq̄ cōtēptu salutis p̄p̄e p̄ eo
 q̄ discrimini se cōmittit et ex
 ponit illa enī delēacō s̄bitrat
 sic sp̄ca et venena diffūdit. p̄
 q̄ rācōnalis sp̄s incurrit mor
 tem culp̄e. sicut igit̄ salutem
 corpālē negligeret. q̄ serpen
 tē iuxta se scient̄ collocar̄ sic
 q̄ in tali delēacōe adūtes pi
 culū et debēs adūte volūtate
 versatur. exponit se discrimi
 ni quā negligit repellere. et p̄
 tātō dicit magister vbi sup̄ ip̄
 sum peccare mortaliē hō autē
 nō facit mora de se s̄ fit rōne
 consensu vel cōtēpt̄? hec bona
 uentū. **S**3 dubitat̄ p̄ eūdē
 ij. Quanta mora hō faciat sc̄z
 q̄ fiat de vialimōtale Rn. i
 gnali determinat̄ hō in qua in
 q̄z adeo crescit delēacō et libi
 do q̄ supuenit cōtēpt̄? a consen
 su vel adeo est repellēdi ne
 gligēcia vel p̄p̄e salutis i cuiā
 q̄ supuenit cōtēpt̄? a consen
 su interpretatiuū? si aut̄ i sp̄ca
 si querat̄ quanta sit illa mora
 vt̄ p̄ vni? hōre vel dimidie vel
 amplioris spacij. nō p̄t r̄nsio
 dari. q̄ aliquā ē maior. aliq̄ndo
 minor s̄m diuersos stat̄? et cō
 dicōes p̄sonaz vñ hō nō deter
 minat sciēcia v̄ lectō s̄ potius
 sciēcia recta a v̄netō. vñ quā

adūtit sciēcia recta se nō mo
 dici ledi ex morosa delēacōe
 consensu supueit vel cōtēptus
 q̄s hō adūtat. aliq̄n p̄t tene
 bras a in volucōes affectōnū
 n̄raz. securiorē p̄tem debet eli
 gere et cōfiteri pure sic. a do
 lere q̄si mortaliē peccasset per
 q̄s apparet etiā r̄nsio q̄s faci
 edū sit quā q̄s dubitat an vial
 lit vel mortaliē peccauerit. a
 qualit̄ ei sit cōsulēdū. Dubita
 tur tercō p̄ eūdē sc̄z bonauen
 vt̄z in alijs gnibz p̄cōz etiā
 ita sit piculosū et durū sic iā d̄
 p̄cō carnis d̄cm est. Exempli
 grā de homicidio et huiōi. q̄
 sit ei cōsulēdū Rn. idē i oibz
 p̄cis delēacō morosa vigilā
 ter a strenue vitāda ē. attam
 v̄ba aug. posita q̄li. xij. de tri
 nitate ponūt. Et di. xxij. vbi
 dicit. sic in illo iugio primo
 r̄u hōim a cetera p̄cipue viden
 tur intelligi i peccato carnis
 q̄s habz ex carnis icentiuo de
 lectacōnem sibi magis diu
 ctam ad quā hō facillime iur
 uat. Et idō cū magna diligē
 cia est vitāda. nō solū aut̄ hō s̄
 a omē p̄cm. multa enī frequē
 ter credūt esse vialia q̄ sunt
 mortalia et difficile tamen ē i
 hīs discernere Et idō q̄i a fa
 cie colubri habet hō q̄ vult sal
 uari p̄cm fugere hec ille. sed
 sc̄is th. j. 2. vbi prius videtur

diffinire dubiū prefatū q̄ in alijs morosis delectacōibz i hijs videlicet p̄cis immorando q̄ fm se sūt p̄ca mortalia. pos sit q̄s peccare mortalit̄. s̄ d̄i s̄ tinguat vñ sic dicit s̄ fōnica cōne cogitās de duobz p̄t de lectari. vno mō s̄ ip̄a cogita cōne aliō mō de ip̄a fornicacō ne cogitata. Et sic semp̄ sunt due delectacōes. vna de cogi tacōe. alia s̄ fornicacōe cogi tata. delectacō s̄ cogitacōne ip̄a seq̄tur incliacōz affectū in cogitacōz ip̄a. Cogitacō aut̄ ip̄a fm se nō ē p̄cm mōta le. vmo quādoq̄ ē veniale tm̄ sicut cū alijs inutilit̄ cogitat. Quāq̄ aut̄ sine p̄co puta cum aliquis vtiliter de ea cogitat. sicut cū vult de ea p̄dicare vel disputāe. et iō p̄ cōns affectō n̄ delectacō q̄ sic ē s̄ cogitacō ne fornicacōis nō est de gene re p̄ci mortalis. s̄ quandoq̄ ē p̄cm veniale n̄ q̄nq̄ nullū vñ nec cōsensu i talē delectacōz est p̄cm mortale. Q̄s aut̄ aliq̄ quis cogitās s̄ fornicacōe de lectet̄ de ip̄o actu cogitato hoc at̄tingit ex h̄o q̄ affectus ei? ē incliat? ad hūc actū vñ cū aliq̄s cōsenciat i talē delcā cōz hoc nichil aliud ē q̄z q̄ ip̄ se cōsenciat i hoc q̄ affectus su? sit inclinat̄ i fornicacōz nul lus enī delectat̄ nisi i eo q̄s ē

cōforme appetitui ei? Q̄s au tē aliq̄s ex deliberacōe eligit q̄ affect? suus cōformetur hijs q̄ fm se sūt p̄ca mortalia ē p̄cm mōtale vñ tal' cōsensu in delectacōne mortalis ē p̄cm mortale ad q̄ntū argumentū dicit Cōsensu i delcācōz que p̄cedit ex cōplacencia ipsius act? homicidij cogitati ē p̄cm mortale nō aut̄ cōsensu i dele ctacōz q̄ p̄cedit ex cōplacēcia cogitacōis s̄ homicidio n̄ i scrip to. dicit di. xxm. sicut in for nicacōne si q̄s cōsenciat in dele ctacōne q̄ appetitū cupiscibi resp̄cū fornicacōis seq̄tur erit p̄cm mōtale ita etiā n̄ ml̄ to apli? si cōsenciat i delectacōz que appetitū irascibilis re spectu homicidij seq̄tur erit p̄cm mortale. vñ pl̄s. x. et h̄ vult q̄ idē iudiciū ē de opacō ne n̄ delectacōe h̄c ibi. Du i bitatur q̄rto q̄d. si q̄s ymagi net̄ delectacōz venereaz cum aliq̄ quā vellet esse vxorē suā nulla lege sibi copulari. p̄bi bitā. et in h̄ delectet̄. nolēs tñ cū ea corpaliē delcari n̄ es set vxor sua. p̄t ne p̄cm mor tale ibi cōmitti cōsenciedo i mo rosaz delcācōz. R. fm pe. pa. sup. ij. di. q̄ p̄us. q̄n nō ē actu vxor: tūc licet eā castitate ou galivl̄ simplici aīo de siderare vxorē nisi aliūde sit p̄hibitū

Jacob eni fuit p̄ rachel quā
 diligebat Gen. xxix. et sic nō
 esset mortale. si anq̄m sit vxō
 i eā exardescē ut i cogitādo d
 ea velit hō delcari. videt mor
 tale. posset eni esse libido tam
 vehemēs q̄ semē emitteret. q̄
 nemo dubitat esse mōtale
 et ad crimē molliciei ptinēs. n̄
 min⁹ absorbēs rōz q̄m si exte
 ri⁹ d̄ naturā p̄curaret. dubi
 tat q̄nto q̄d si q̄s ymagiet de
 lēacōz venerē cū aliq̄ q̄ actu
 ē vxō sua. sic eni actu eā cog
 noscē n̄ ē mortale. sic nec eā d
 cupiscē. In oppositū ē piculū
 p̄lucōis. Rū. p̄. de pa. sicut
 nō licet coḡscere vxōrē extra
 ordinarie nec appetē ad sic cog
 noscēdum. sic nō licet morose
 delcari i appetitu cuiuscūq̄ fe
 mine ex q̄ talis turpitudō cō
 tra naturā seq̄ p̄t s̄m aug. q̄m
 uis eni marit⁹ vxōrē illā n̄ ap
 petat n̄ s̄m naturā et licite et li
 cet nō sit illicitū ex pte obie
 cti. ē tñ illicitū ex pte medi
 k modi. et sbiecti Ex p̄missis
 apparet q̄ occupie carnal et a
 lioz p̄cōz sūt. x. ḡd⁹ vel. xi.
 q̄bz itur ad mortē aie. sic etiā
 i infirmitatibz corpis. vna ē i
 firmitas mortis p̄pinq̄oz q̄z a
 lia. Na ē p̄m⁹ vbi nullū ē p̄c̄m
 Sed vbi ē viale Tercius ē
 d̄sensus iterptatiu⁹ et moro
 sus in delectacōz venerēoz.

Et s̄m aliquos ē mortale p̄c
 catū In hoc et sequēti mortua
 est aia vel agonizat vel mori
 tur v̄ ē mortis p̄p̄q̄ssima. Quā
 tus est d̄sensus v̄ exp̄llus
 seu morosus i delectacōz et ille
 etiam sc̄dm theologos omni
 ter est p̄c̄m mortale. Quint⁹
 est d̄sensus in opus nephaiū
 q̄d fieret si oportunitas habe
 ret. et s̄m omēs illud est mor
 tale peccatū. et certū ē q̄ ix.
 p̄cepto p̄hibetur. sequentes
 vero sunt contra sextū p̄cep
 tū. vñ hic aia est mōtua. Sex
 t⁹ ē opis intēti p̄petracō exte
 rior vbi facultas adest h̄ extē
 ab monumētū portat. Septi
 m⁹ ē cōsuetudo q̄ causatur ex
 frequēcia act⁹ h̄ fetet. octa
 u⁹ ē desperacō d̄ n̄ posse dimi
 tē h̄ p̄c̄m. h̄ sepelit clausa du
 ro lapide. Non⁹ ē abstīnacō et
 obduracō in p̄cō tali. q̄ p̄cōz
 cū i p̄fūdū p̄cōz venerit d̄tē
 nit ut p̄t i pharaone. h̄ a me
 moia h̄im quorūdā scōz la
 bit. Decim⁹ ē finalis p̄nia i q̄
 busdā h̄ ē p̄lici mōte morit cō
 pis et aie et ifernalū demonū
 p̄p̄a efficit. Undecim⁹ ē inḡs
 lus actual⁹ post mōtē i ifernū
 p̄fati ḡd⁹ sic se h̄nt q̄ semper
 sequēs p̄t esse p̄ior p̄ore. h̄j
 sūt ḡd⁹ q̄bz itur ad ifernū ḡ
 p̄ncipi⁹ obsta. tar⁹ medicina
 patur qui vult p̄fata p̄dicare

vulgo caut² sit i multis ne o
fensas le dat iordiate timora
tas bñ g² declarat. a litteraco
nib² talia comittat De secu
do pncipali ad quot se exten
dat phibico noni pcepti No
tas q² i h² mādato phibet. p
mo ois volūtari² osensus vo
lūtatis i qdāq² op² venereū
sexto mādato phibitū vbi vo
lūtas n² exit i actū exteriorē.
q² volūtas tūc p facto rpu
tat. Ex q² patet q² sūt multa
pca venerea it² i cordē a tot
quot fuerūt enumerate spēs
a mōi exteriores venerei i sex
to mādato. q² respēu cuiusli
bet p² haberi volūtas delibera
ta illō faciēdi si n² timeret in
fama vel aliō huiōi et adūtē
dū cōter q² sicut sūt g² dūs in
guitate pcoz luxurie. q² ad
act² exteriores sexto mādā
to phibitos q² extei² adult e
riū g² ui² p² mē q² simplex fō
nicaco a sic d² alijs ut in sexto
mādato dcm ē. et similiē ince
st² tāto ē grauior q²nto fit in
ter psonas gradu osanguini
tatis p² pinq²ores. a ita d² alijs
Ita etiā sūt gradus in g²uita
te p² luxurie q² ad actus ite
riores hic phibitos. vñ voli
cio adulteriū g²uior ē q² voli
cio simplicis fornicacois qm
uis vtraq² sit mortale p² m. et
sic itelligēdū ē d² alijs. Scdo

h² n² solū prohibet volūtari²
osensus i op² venereū i sexto
mādato prohibitū. s² probi
bet etiā volūtari² osensus i d
lēcōz ad tale op² de p se icli
nātē. cōtingit em q² hō nollet
extrinsecū op² aliquo modo
ppetare. attē deliberate vult
illā delēcōz libidinosam p q²
affcūs su² ē de p se ad huiōi
opus prohibitū incliatus ut
si q² nollet fornicai fōte p²
timorē aut verecūdiā aut p²
aliam talem causam. vult tū
cogitare de fornicacoē aut d²
alijs libidinosis ad eā incitā
tibus ut de oscul² a tactibus et
alijs huiōi impudicis a impu
dice sez p² delēcari i obiecto
cogitato. Iste osensus ē p² m
mortale s² m t² a aug. xij. li.
d² trini. Ideo etiā ille osensus
est hic prohibitus. Tercō m
nō solū hic prohibet osensus
in op² et in delectacoz s² oīs
modi et gestus mali q² vna
p²sona aliā sibi nō m²rimoniali
ter cōiuctā trahit et sollicitat
aut sollicitare nititur ad luxu
riā siue h² fiat p² iternūcū siue
p² m²issionē s²raz. siue p² m²inas
promissioēs. munera. m²dacia
adulacoēs aut p² sup²fluū a la
sciūū vel timētoz ornatū siue
p² fucatū a m²dacē faciei colo
rē. q² em talia fecerit potissime
tali itēcōe ut p² h² aliā p²sonā

nō m̄rimonialit̄ sibi d̄iuctā at-
trahat in sui cupia; p̄hibitā
peccat mortalit̄ et d̄ h̄ nom̄
mandatū agit etiā si nūqm̄ fi-
at p̄gressus in aliq̄ extrinse-
cū et p̄hibitū op̄. v̄. v̄. cr̄ib. su-
p̄ illo mat̄. v̄. Qui videt mu-
lierē ad cupiscēdū eā iā me-
chat? ē eā in corde suo. si mu-
lier aliq̄ ornāto se ornatu sal-
tē sup̄fluo ā impudico ut ocu-
los suū ad se attrahat et vi-
roz aspectib; placeat ad cō-
cupiscēd. etiā si nulli plagā i-
tulerit penā p̄ aciet̄ extremā
venenū enī d̄fecit. et si nullū in-
uēt? sit q̄ bibat. similit̄ itelli-
ge de viris resp̄cū mulierz.
n. Quarto etiā h̄ p̄hibēt̄ oscu-
la. aspectū āpl̄ ex. affatus.
tactū et s̄ilia impudica. actū
carnal̄ copule p̄cedētia. et ad
eū alliciētia. q̄ talia sūt pec-
cata mortalia cū int̄ p̄sonas
n̄ d̄iuctas m̄rimonialit̄ fiunt
libidiose et tali itēcōe ut vna
eaz aliā p̄ huiōi incitet i sui
cupia; aut ad illicitū aut p̄-
hibitū venereū actū. aut ut i
se puocz d̄lectacōnē ad huiōi
actū inclinantē de q̄ etiā di-
ctū est i sexto mandato. Qui
to non solū hic prohibent̄ ex-
teiora talia libidiosa. sc̄z oscu-
la tactū et s̄ilia. s̄ etiā p̄hibe-
betur volūtas talia faciēdi si
ue volūtari? d̄sensus i ea quia

sic exteriora illa oscula. tactū
et huiōi sūt ḡuia p̄ca ut d̄cm
ē et h̄ mandato prohibita ita
etiā volico deliberata talia fa-
ciēdi ē ḡue p̄cm et h̄ p̄hibitū
etiā si effectus nūqm̄ seq̄ret̄
exteri? Quo ad. n̄. p̄ncipa
le q̄m p̄iculosū sit d̄lectabilib;
malis immorari p̄tim luxurio-
sis Illō p̄mo p̄t; p̄ ea q̄ tacta
sūt i p̄. membro p̄ncipali Se-
cūdo patet ex eo q̄ voluntas
valde facili? curuat̄ ad peccā-
dū et racōis iudiciū recatur p̄
d̄lectabilia. v̄. p̄ h̄. n̄. et h̄. ca-
pi. ultimo Inter r̄gulas p̄vir-
tutib; acq̄rēdis et vicijs vitā-
dis p̄it. n̄. r̄gulas. Prima ē
ut q̄s magis fugiat illō vicij
q̄ plus virtuti certe d̄trariat̄
ut ep̄ancie plus d̄trariat̄ int̄
p̄ancā q̄m insensibilitas. et pl̄
liberalitati r̄puḡt̄ seu m̄ie aua-
ricia q̄; p̄digalitas. r̄ō ē q̄ ta-
le vicij pl̄ inficit̄ virtutē Exem-
plū ē de volēte sanai q̄ pl̄ no-
cuiū maḡ hab; vitare. Secūda
ē ut q̄s d̄sider; ad q̄d malū pl̄
sit icliat? a natura v̄. d̄suetudi-
ne et d̄ illō pl̄ conet̄. racō ē
q̄ ad q̄d d̄plexio incliat̄ vel d̄
suetudo. facili? trahit̄ ad tras-
gressiōnē medi? virtutis ad q̄d
aut q̄s sit pl̄ icliat? patē p̄t̄
ex d̄lectacōe vel tristitia q̄m
q̄s d̄caviciū certū h̄z Ita secū-
davia efficacissima ē d̄ vicij

sed via stoicorum ut tulli? nar-
rat fuit nimis efficax. quod doce-
bat letare a vicibus cessare debet.
quod ipse est tepidior. oportet enim
secundum theologos simul omnia mor-
talia vicia dimittere. sed non oportet
omnia perfectioris opera statim
operari exemplum de volentibus bestias
as aliquid docere oportet quod cum
magno conatu operentur de uas-
turali inclinatione. ut qui vult canem
docere ambulare duobus pedibus.
Tercia regula est inter omnia maxi-
me est delectatio et delectabile quod
cumque cauendum ratio est quod naturali-
ter ad delectabilia inclinamus
et talia appetitum proposita sta-
tim placet et sic concupiscentia si
presentant mala. statim mouet
voluntas curuatur et ratio ceca-
tur. sic etiam exempli gratia per exte-
riora munera iudicia iustorum per-
uertit. Ita etiam per delectationem quod
habet spiritum interioris muneris
similiter fieri potest faciliter. et dif-
fert illa regula a secunda. quod se-
cunda sunt penes id quod est proprium
vnicuique sed ista tertia penes
id quod omnibus conuenit. Quarta re-
gula est ut quis consideret super-
habundantiam et defectum qui oppo-
nuntur virtuti. et pendat quia
sunt et quod mala sunt peccata. et sic
facile medium virtutis diliget
et medium inueniet virtutis.
p Tercio quod fugienda sunt delecta-
bilia mundi docet locus in quo su-

mus vallis miserie et lacrimarum
Non enim secundum augustinum de? cecit lvi
ne de paradiso ut hic paradisu ha-
beat. sed ut laborem et sudore
vultus cum ad amorem sciamur pane
vel cum eua erunas paciamur ut
hinc mereamur eternum gaudium
hinc mixta sunt meror et gau-
dium. in celo solum est gaudium
sed in inferno tantum pena. Quato
idem docet tempus? Nam secundum bernardum.
vniuersum tempus est penite-
cie et vigilia quodam solemnitate
magis sabbati in celo vigilia autem
exigit ieiunium et tribulationem
Quinto idem docet exemplum christi. quod
per omnia elegit secundum bernardum. penosa
opera actiuosa ut patet in eius pau-
perate multiplici quod habuit na-
scendo crescendo moriendo Ego in
quod patet. Medicus secundum a pauper quod
secundum glo. ibi ad litteram de christi per-
sona dixit. hoc inquit glo. christus
dicit de se in persona sui Sexto
idem docet exempla sanctorum veteris
et noui testamenti multiplicia he-
xi. Circuierunt in melotis in pel-
libus caprinis egentes angusti
ati afflicti quibus dignus non erat
mundus. Septimo docet idem no-
cumeta que hominibus ex volupta-
tibus puenerunt ut patet in eua. eca-
esum prohibitu de salomoe quod in-
famis mortuus est de dauid et
sampsone et de multis alijs
octauo idem docet penurie contra-
trium christianorum quot ei sunt vidue

tribulate paupes egētes de
uoti tēptati laboibz p̄ssi cap
ti et siles. q̄bz cōpati dērom?
n̄ inamē v̄o gaudē. v̄n bern̄.
n̄ dēz xp̄ianū delicias q̄rere
cū sciat xp̄m i tot m̄bris suis
necitatē h̄re. Nono dēz illō
voluptatū breuitas labor et
p̄ otaria mixtio. v̄n boe. 8 cō
so. O q̄ntis amaritudibz hūa
na felicitas respersa ē v̄z qz
nemo sine solacōe diu pseue
rare p̄t. conari ḡ dēm? ut de
lectenī de spe celestis p̄rie. de
bi p̄petatibz vicz boitate mia
et huiōi de xp̄i p̄fectōibz de
suis b̄nificijs d̄v̄tutibz a alijs
fm̄ illō ps̄ Delcāre i d̄no a da
bit tibi pcticōes cordis tui et
fm̄ illō apli phil. m̄j. gaude
te i d̄no semp̄ itez dico gau
dete modestia v̄ra nota sit eē

Decimū p̄ceptū

Non occupes rē p̄
ximi tui n̄ donū. nō
agz n̄ suū. n̄ ancil
lā. n̄ bouē. nō asinū
n̄ vniūsa q̄ illz sūt exo. xx. Et
deu. v. Illō ē decimū mādatū
8 q̄ tria p̄ncipalit̄ sūt vidēda.
p̄o quō dēbz intelligi. sc̄do de
mādati dubia q̄dā soluetur
Tercō videbit̄ 8 p̄ca trāsgres
a diēciū mādata Pro intellcū
p̄mi notād̄ p̄o sic dēm ē p̄cep

to p̄cedēti ita suo mō b̄ ē. q̄b
p̄mi mot? occupie rei aliene p̄
ut cōsistūt infra limites sensua
litatis. siue ut p̄ueniūt totalit̄
deliberacōz rōis. et nullo a vo
lūtate depēdēt nō p̄hibēt ali
q̄ mādato nec illo sūt p̄ca. si
volūtatis deliberatiu? cōsens
sus i d̄nificacōz p̄ximi p̄ illi
citā vsurpacōz tp̄aliū bonoz
ei? p̄hibēt vltio isto mādato

Sc̄do notādū qz sic aliene b
mulieris occupia ad actū v̄ne
reū p̄t dupl̄r cōsiderari ut p̄ce
dēt mādato etiā tactū ē. ita
siliē occupia rei aliene a p̄ximo
p̄t duplicit̄ cōsiderari. vno p̄t
ex ea oritur et causat̄ exterior
act? illicite sibi vsurpandi rē
p̄ximi sui siue rē alienā. a illa
occupiscēcia p̄hibēt eadē pro
hibicōe q̄ p̄hibetur act? ei?
exterior. vicz septio p̄cepto n̄
furtū facies. alio iterior illa
volūtatis occupia deliberata cō
siderat̄ inq̄ntū ex ea nō seq̄tur
act? exteior vsurpādi sibi rē
alienā. qz forte timet v̄recū
dat̄ a nō habet oportunitatē
Et ne q̄s illā occupia; iteriore
solā sine exteriori actu eā cō
mittēs c̄derz n̄ esse p̄cm. ip̄az
d̄ns sp̄ali p̄cepto p̄hibuit
scz. x. nō occupes rē p̄xi tui
Cū igit̄ i septimo p̄cepto sūt
multi modi iuste h̄iez d̄nifi
cādi p̄ exteiorē tp̄aliū illicitā